JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1859. Zaturdag, 19 November, N°. 93.

HOOFD-BUREAU: Te **Batavia** bij H. M. VAN DORP; te **Samarang** bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te **Soerabaija** bij LE ROY & Co., te **Pasaroean** bij WEIJERMANS & Co., te **Cheribon** bij BLOK & RUZETTE, te **Tagal** bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT, te **Madioen** bij G. A. HOGENRAAD, te **Padang** bij H. R. VAN WIJK, Rzn., voor de Buitenbezittingen bij de Agenten der Stoomschepen van den Heer W. CORES DE VRIES en voor **Nederland** bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te **Amsterdam.**

Prijs per half jaar voor *Batavia*.................. *f* 12,50.
„ „ „ „ „ *Java*.................. „ 15,—.
„ „ „ „ „ *Buitenbezittingen*.................. „ 17,50.
„ „ „ „ „ *Nederland*.................. „ 22,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven ***franco.***

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der **Advertentiën** is **50** cents voor de **Vijf** woorden
Bij eerste of meerdere herhaling **25** „ „ „ „ „
Behalve het Zegel voor den **Lande.**

Bij deze Courant behooren twee
BIJVOEGSELS.

EXTRACT *uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie.*

BUITENZORG, *den* 16*den November* 1859. (*No.* 8.)
(*Staatsblad No.* 96.)

Gelezen, enz.
Den Raad van *Nederlandsch-Indie* gehoord;
Is goed gevonden en verstaan:
Te bepalen, dat in afwachting eener nieuwe regeling, de corpsen schutterij vooreerst zullen kunnen volstaan met het dragen van de kleine-tenue uniform, voorgeschreven bij artikel 22 van het reglement voor de schutterijen op *Java* (staatsblad 1838 no. 22).
Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal:
De Algemeene Secretaris,
A. LOUDON.

BUITENZORG, *den* 17*den November* 1859. (No. 7.)
Staatsblad no. 97.)

Gelezen, enz.
Is goed gevonden en verstaan:
Eerstelijk: Met aanvulling van het besluit van 1 Februarij 1852, no. 2, (staatsblad no. 11) te bepalen, dat ook door gepensioneerden het één vierde gedeelte van het laatst door hen genoten tractement kan worden gedelegeerd.
Ten tweede, enz.
Afschrift,

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal
De Algemeene Secretaris,
A. LOUDON.

Civiel Departement.

Verklaard:

Dat het aan A. C. da Burlet verleend ontslag uit de betrekking van zout-verkoop-pakhuismeester te Samarang, moet beschouwd worden als te zijn *eervol.*

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den secretaris der residentie Probolingo, G. L. von Valentini.

Ingetrokken:

De aan den ambtenaar J. C. van Schuijlenburch verleende admissie als translateur in de Fransche, Engelsche en Hoogduitsche talen te Padang.

Benoemd:

Tot secretaris der residentie Probolingo, B. C. Nolthenius, laatstelijk eerste commies bij de directie der producten en civiele magazijnen, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.

Tot civiel gezaghebber der Zuider-Districten (Celebes en Onderhoorigheden), de gewezen commies voor de comptabiliteit op het bureau van den adsistent-resident van Bandong (residentie Preanger-Regentschappen), J. W. Kröller.

Tot translateurs te Padang:
in de Engelsche en Fransche talen, mr. C. Vinju,
in Fransche en Hoogduitsche talen, J. J. de Weijer, en
in de Engelsche taal, A. H. Intveld.

Tot controleur der tweede klasse bij het binnenlandsch bestuur in de assistent-residentie Bencoelen, de gewezen controleur der tweede klasse bij de landelijke inkomsten en cultures H. J. Kempees.

Benoemd:

Tot stadsvroedmeesteres te Samarang T. L. A. Somer, onlangs uit Nederland aangekomen.

Gesteld:

Ter beschikking van den directeur van finantien, de ambtenaar der eerste klasse voor de dienst in Nederlandsch-Indie mr. J. A. baron Taets van Amerongen.

Goedgekeurd:

dat door den Directeur der Cultures

BIJ HET KADER DER LANDELIJKE INKOMSTEN EN CULTURES.

Zijn geplaatst:

In de residentie Rembang ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde controleur der eerste klasse O. W. Swaving.

In de residentie Kediri, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde controleur der derde klasse S. K. van Aalst.

In de residentie Soerabaija, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde controleur der derde klasse W. A. de Kock van Leeuwen.

In de residentie Bagelen, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde controleur der derde klasse J. C. Reijnst.

In de residentie Pasoeroean, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde controleur der derde klasse mr. C. M. Smulders.

In de residentie Cheribon, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde controleur der derde klasse J. A Focquin.

In de residentie Samarang, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde controleur der derde klasse mr. A. M. Oudemans.

In de residentie Probolingo, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde controleur der derde klasse mr. H. A. Blume.

Dat door den Gouverneur van Sumatra's Westkust.

Is Benoemd:

Tot vendumeester in de residentie Padangsche Bovenlanden, J. C. van Schuijlenburgh, secretaris dier residentie.

Advertentiën.

25-Jarige Echtvereeniging

R. M. PEREIRA

en

A. M. VAN CASAND.

SOERABAIJA, 11 *November* 1859. (3635)

25-JARIGE HUWELIJKS-VEREENIGING

van

J. E. HERDERSCHÉE

en

J. C. LANGENBERG KOOL.

PEKALONGAN, 16 *November* 1859. (3639)

VIJF-EN-TWINTIG JARIGE HUWELIJKS-VEREENIGING

van

C. J. LE ROUX

en

C. A. KUIJP.

KEDIRIE, 5 *November* 1859. (3587)

Getrouwd:
Mr. U. J. HUBER NOODT
en
M. C. CALKOEN.
LEERSUM, 15 *Augustus* 1859. (3647)

Getrouwd:
W. VAN SWIETEN.
met
PAULINE HECKLER.
INDRAMAIJOE, 22 September 1859. (3590)

Getrouwd:
Mr. J. DE WAL
en
R. W. J. MEINSMA.
BATAVIA, 5 *November* 1859. (3648)

Getrouwd: JONKHEER HUBERT DE STUERS
en
JULIE BISSCHOP GREVELINCK.
PASOEROEAN, 9 *November* 1859.
Eenige kennisgave. (3629)

Getrouwd:
C. A. VAN DRONGELEN
met
J. A. VAN BRONCKHORST
SAMARANG, 10 *November* 1859. (3630)

Getrouwd:
VAN DOMPSELER Sr.
en
T. M. F. DE PAULIJ.
12 November 1859.
Eenige kennisgeving. (3586)

Bevallen van eene dochter *J. J. R. Coster, Meijer.*
PALEMBANG, 27 *October* 1859.
Algemeene kennisgave. (3573)

Bevallen van eenen ZOON, *G. C. Klaassens*, geb. Muller.
BATAVIA, 7 November 1859. (3581)

Bevallen van eene DOCHTER, *H. P. Fransen van de Putte*, geb. *van Weelderen.*
PANDJIE (Bezoekie) den 13 November 1859. (3571)

Bevallen van eenen ZOON, *M. C. A. Brilman*, echtgenoot van *J. H. van Slingerlandt.*
SOERABAIJA, 14 *November* 1859. (3657)

Heden beviel voorspoedig van eenen welgeschapen ZOON, *M. P. Bakker*, echtgenoot van
J. C. HAMAKERS.
SAMARANG, den 14 Nov. 1859. (3631)

Bevallen van eene DOCHTER, *M. van den Broek, Wijnmalen.*
BATAVIA, 16 *November* 1859.
Eenige kennisgeving. (3599)

Heden overleed alhier mijn innig geliefd DOCHTERTJE, ***Sophia Engelliena,*** in den ouderdom van acht maanden en veertien dagen, diep betreurd door mijn en mijne familie.
J. DE SERA.
WIJNKOOPSBAAIJ, 4 November 1859. (5566)

Op den 4den October 1859, overleed op den huize ***Tiada katahoewan,*** de gunstig bekende schrijfster van het Maleisch kookboek **kokki Bitja, NONNA CORNELIA.** (3592)

Ons geliefde kind ruim twee maanden oud ontviel ons heden.
M. C. MACARTICH.
T. MACARTICH, geb.
Martherus.
BATAVIA, 8 *November* 1859. (3567)

Op heden overleed alhier in den ouderdom van 32 jaren mijn, geliefde echtgenoot *Arend Kommissaris*, mij nalatende een kindje nog te jong om haar nooit te herstellen verlies te beseffen.
L. KOMMISSARIS
geb. *Klaassen.*
MALANG, 9 November 1859. (3632)

VENDUTIE

Op Maandag, den 21sten November 1859,
voor het Commissiehuis van

JOHN PRYCE & CO.,

à 4 pCt. Vendusalaris,
van diverse beschadigde Lijnwaden,
waaronder:

25 Balen wit Garen à 3 picols,

verder van

Superieure Engelsche

Hang- en Tafellampen,

BENDIEVEEREN,

3 fraaije Engelsche BUKSEN met waarlooze HAGELLOOPEN,
HANGSLOTEN, SPIJKERTJES,
50 vaatjes Boter, merk *van der Leeuw*,
in kleine Kavelingen, enz., enz. (3616)

OP DE VENDUTIE

van Maandag den 21sten November,

zullen alsnog worden verkocht:

12 Kruiwagens (Hand Trucks)

(3620) JOHN PRYCE EN CO.

OP DE VENDUTIE

van Maandag den 21sten November 1859, zal verkocht worden *zonder reserve:*

Een sterke en goedzeilende

KOTTER,

van Djattiehout met ruime Kajuit.

zoomede:

Een komplete IJZEREN KOMBUIS met Koperen Ketels.

(3615) JOHN PRYCE EN Co.

OP DE VENDUTIE

van Maandag 21 November 1859, zal *ten elf ure* worden verkocht:

een volledig gastoestel,

met Lampen en Pijpen,

zoomede:

Eene **lithographische Pers met steenen**

en verder toebehooren.

(3614) JOHN PRYCE EN Co.

Op de Vendutie

van den 21sten November 1859,

zullen verkocht worden:

3 STEL ENGELSCHE WAGENTUIGEN,

50 Riem Papier,

27 KISTEN ABSYNTH, KIRCHWASSER, MAAGBITTER, VAN DER VEENS-ELIXER EN JAMAICA RUM, alles van puike kwaliteit.

(3635) JOHN PRYCE en Co.

Op de Vendutie

voor het lokaal der Weeskamer

op 21sten dezer, zal mede worden verkocht:

Een Chineesch kinder **Halssieraad** met 13 Diamanten.

Twee **Haarspelden**	....	„ 25	„
„ **Lidringen** ieder	....	„ 7	„
„ **Ringen**	....	„ 7	„
Een paar **Oorhangers**	....	„ 64	„
„ „ **Armbanden**	....	„ 80	„

en

SMARAGDEN,

Een Gouden **Buikband** wegende $10^3/_4$ reaal.

„ „ **Buikplaat** „ $6^1/_2$ „

„ **Borstspeld** met 16 Diamanten.

„ paar **Giwangs**, met een groote Diamant.

Zes **Ringen** met Diamanten en Brillanten.

Een stel **Knoopen** van 18 stuks, ieder met een Brillant.

en andere

PRECIOSA'S.

6 Kisten PAPIER en Koopmansboeken.
4 Balen WOLLEN DEKENS.
1 Kist EAU DE COLOGNE ad 40 dozijn.
4 JAGTGEWEREN.
2 Kisten RIJNWIJN ieder ad 50 flesschen.

en

precies ten elf ure,

de bereids geannonceerde Chineesche woonhuizen.

(3589)

Op de Vendutie

van den 22sten November 1859,

in het lokaal van het Kollegie van Boedelmeesteren, voor rekening des boedels van wijlen *Tan Soeytek* zal worden verkocht:

Een ERF bebouwd met een steenen HUIS, gelegen op *Antjol*, verponding No. 3400, met deszelfs inventaris.

(3565)

VENDUTIE

Woensdag den 23 November 1859,

voor het commissiehuis van

J. SPEET,

à 6 pCt. Vendusalaris,

van zeer fraaije pleeten, vergulde koper en zwart verlakte Wagen en Bendietuigen geheel kompleet, zijden Stoffen,

fijn wit piqué,

HOLLANDSCHE SUIKERBROODEN

Engelsche Gendies,

Chitzen, Sarongs, Slendangs, zijde Fluweel, meubelen, Rijtuigen,

CHAMPAGNE,

op heele en halve flesschen,

BOTER, HAMMEN, SAUCIJZEN EN ANDERE

PROVISIEN,

ALSMEDE

voor rekening van wien zulks zoude mogen aangaan van:

S 217
A 262 **50** balen door zeewater beschadigde

GOENIEZAKKEN

aangebragt per *Copernicus*, Kapt. L. Visser, alsmede een factuur zeer fraaije

DAMES en KINDERSCHOENEN.

(3611)

Op de Vendutie

van Woensdag den 23sten *November*, bij

J. SPEET,

zal mede worden verkocht:

150 Riem zeer fraai velijn

SCHRIJFPAPIER.

(3644)

Op de Vendutie

van Woensdag, bij

J. SPEET,

zal voor Rekening van de belanghebbenden worden verkocht:

TWEE GOUDEN SCHOEN-GESPEN,

bezet met

12 groote **Brillanten.**
12 „ **Diamanten.**
12 kleine „

en **46** stuks Mexicaansche **gouden DOUBLONS.**

(3646)

OP DE VENDUTIE

van Woensdag bij

J. SPEET,

zal nog worden verkocht:

zonder reserve.

Eenig Meubilair, bestaande in Linnenkasten, Stoelen, Consoles, Eten-Tafels, enz.

alsmede:

1 PALANQUIN,

1 Span uitmuntende Paarden. (3661)

Op mijne VENDUTIE van den 23 November, zullen nog aan den meestbiedende worden verkocht:

15 Stuks Koebeesten,

Groot en Klein, juist gearriveerd van de bovenlanden.

(3643) J. SPEET.

VENDUTIE

op Donderdag den 24 November 1859,

voor het woonhuis van wijlen den Chinees **Tio Boen** op de ***Voorrij*** (bij ***Pinto Ketjiel***), door

ABEELEN, DENNISON & CO.,

van **Paarden, IJzerwerk,** fijn bewerkte Chineesche **Meubelen, 6500 Kadjangmatten,**

1 PRAAUW PAPAN groot **3** koijangs.
1 „ „ „ **1** „

(3649)

VENDUTIE

op Vrijdag den 25 November 1859,

voor het Commissiehuis van

ABEELEN, DENNISON & CO.,

VAN MEUBELEN, PAARDEN, BENDIES,

enz., enz.

EEN EXTRA GROOT & COMPLEET

Gammelang-spel

en tegen 4 pCt. Vendusalaris.

Een Factuur Amerikaansche Meubelen als:

Mahoniehouten Canapés, Wipstoelen en **Recumberts Stoelen, Wipstoelen** met rotting rugenzittingen, **Bureaux-** en **Bibliotheek Stoelen** met schroeven, **Houten wip-** en **Tuinstoelen, 8** Daagsche **Klokken,** witte, groene, geele, roode en **Zwarte Verf, Harst, Harpuis, Pik.**

1800 Planken van **14 à 20** voet lengte.

Voor rekening van belanghebbenden:

15 kisten Propatria Papier
9 Balen Beddentijk
4 „ Grijs Linnen
3 Kisten Batick Sarongs
2 „ dito Hoofddoeken
200 Manilla Sigaren-kokers
24 Land-mail Koffers, nieuw model.
800 Voet Kussens
100 Vaatjes Puike Boter.
10 Vaten „ „ à 40 pond.
1 Mast afkomstig van het Ned. schip Courier.

(3650)

OP DE VENDUTIE

van 28 November e. k. te Bandong, zullen voor rekening des boedels van wijlen den Heer *Jhr. Mr. D. A. Gevers* worden verkocht, de volgende Rijpaarden:

Een Preanger Schimmel Hengst genaamd *Sie Baboe*, hoog 4 voet 3 duim.

Een Arabier id. id. hoog 4 voet en 9 d.
Een Schimmel Merrie „ 4 „ 9 „
Een zwarte Hengst (Sandelwood).
Een bruine „ „ „

voorts:

Een span bruine Wagenpaarden (Sandelwood)
Een „ Schimel Wagenpaarden (Macassaren)
Een „ Preanger Wagenpaarden

Eene **KOETS-COUPÉ** en een **REISWAGEN.**

(3603)

Op een nader te bepalen dag

in de maand December aanstaande,

zal op

PUBLIEKE VENDUTIE

te GENDING, PROBOLINGO verkocht worden:

EENE GROOTE ARAKSTOKERIJ,

met al de daaraan verbondene gebouwen (in regt van opstal) Machinerien, enz., gelegen Gending, residentie Probolingo.

Inlichtingen bij de ondergeteekenden te bekomen zijnde dezelve inmiddels uit de hand te koop.

W. MAJOR EN Co.

PASOEROEWAN 9 November 1859. (36..)

BILLITON TIN,

Bij

(3623) REYNST & VINJU.

Pas ontpakt:

Een groot factuur

HANGLAMPEN EN KROONEN

met 2, 3, 4 en 5 armen,

waaronder met

PORCELEINEN ORNEMENTEN,

Waarloze ballons, onderschotels en glazen.

zeer fraaije Fransche

SPIEGELS EN SCHILDERIJEN

in alle dimensiën,

Medaillon Spiegels.

(3660) CASSALETTE en Co.

JOHN BARBER,

NORFOLK STREET, & 20 SYCAMORE STREET, SHEFFIELD,

Having by close application and attention to the Manufacture of Razors, been enabled to produce articles of so superior quality as to command a preference in the Market, I stamped them with my own name, JOHN BARBER, confiding in the honour of the trade, that nobody would infringe upon my right, while all were free to surpass me if they could. Instead of meeting me by fair competition, some Manufacturers have been so mean as to mark their spurious and inferior imitations, „I. BARBER.—BARBER," with printed labels, and sealed like mine, evidently that they might pass for such. To prevent the public from being any longer imposed upon by counterfeits of this kind. I have obtained from the Corporation of Cutlers, authority to stamp my genuine articles with the *Square and Compass*, to imitate which is a penal offence. For the future therefore my

Old English Razor will be marked JOHN BARBER, ✡ and all my others JOHN BARBER ✡

Eenigste

DEPOT en GROS en DETAIL,

bij

BRANDON & CO.,
op Rijswijk en in de Stad.

(3651)

Theâtre Français de Batavia.

Avec la permission de Mr. le Résident.

LUNDI, 21 NOVEMBRE 1859.

Troisième représentation du 1er mois de l'Abonnement

Les Diamans de la Couronne.

OPERA-COMIQUE EN 3 ACTES.

à l'étude pour les Débuts de

Mr. VINCENT,

1er. Ténor de grand-opéra

LA REINE DE CHYPRE.

Le spectacle commencera à $7\frac{1}{2}$ précises.

(3637) VAN KINSBERGEN, *Directeur-Gérant.*

BRANDON & Co.

hebben op nieuw ontvangen:

LEDEREN MAIL KOFFERS
en
KAMFERHOUTEN KOFFERS

van de Soliedste soort (3652)

Fijne Engelsche Parfumerien.

Bij

(3636) JOHN PRYCE en Co.

TOKO RIJSWIJK.

Pas ontvangen:

Een allerkeurigst factuur Parijsche

Hang- en Tafel moderateur LAMPEN,

waarlooze Ballons en glazen, zeer elegante LAMPENKAPPEN en GLAZEN DEKSELS van alle soorten,

ROOD SICCATIF

voor Steenen- en Planken vloeren,

CAOUTCHOUC

voor Muren, Chineesche Pagodes, Fiches en ivoren Spelen, kinder Speelgoed,

PUIK VALBIER

hier afgetapt à *f* 6.— per dozijn,

en een aantal andere Goederen meer.

(3633) J. C. SAIJERS.

Zeer ligte Assen en Veeren, gelijk die in gebruik voor *Amerikaansche* HANDWAGENS.

à Contant

bij

(3602) ABEELEN, DENNISON EN Co.

Verkrijgbaar:

Pure Witte Gom Arabic,

per pond of per flesch.

BOMBAY UIJEN & DUCKS,

bij

(3596) J. BROWN.

ENGELSCHE REISWAGENS,

bij

(3601) ABEELEN, DENNISON EN Co

INDRAMAJOE TAFELRIJST,

steeds verkrijgbaar met pakken bij den Heer *J. F. Heckler*, te Indramajoe, tot wien men zich kan vervoegen of wel tot,

(3569) REIJNST EN VINJU.

DIVERSE AMERIKAANSCHE BANKEN,

WIP STOELEN & INVALIDE STOELEN

nieuw soort.

Bij

(3605) ABEELEN, DENNISON en Co.

VERSCH

AMERICAANSCH MEEL

ex „Oriental".

Bij

(3604) ABEELEN, DENNISON en Co.

Grèpé Kruid in flasks,

te bekomen bij

(3658) CASSALETTE EN Co.

Ontvangen:

100 vaten

MEEL,

puike kwaliteit, van de Maatschappij de *Korenschoof* te *Utrecht*.

(3659) CASSALETTE EN Co.

LET WEL.

Aan gezagvoerders van Schepen van

TJILATJAP naar BATAVIA bestemd,

wordt *f* **100.**— vracht aangeboden, tot den overvoer eener **Scheepsboot met toebehooren.**

Adres

(3574) KRUIJMEL *te Batavia.*

Mijn Broeder B. A. VAN DORP, heeft van af heden mijne Generale Procuratie.

H. M. VAN DORP.

BATAVIA, 16 *November* 1859. (3613)

Met veel genoegen ontvangen eene recepis no. 92299 à *f* 100 ten behoeve dergenen, die hunne naaste betrekkingen verloren hebben door den moord te *Bandjermassing.*

(3598)

Een iegelijk wordt verzocht geen Crediet te willen verleenen, aan wie het ook zij, op mijne rekening.

B. H. MERGHART.

BATAVIA, den 18 November 1859. (3634)

Wordt gevraagd:

Een ervaren Boekhouder, tevens Korrespondent,

bij eene Houtaankap-onderneming op Java. Salaris naar bekwaamheid.

Adres met franco brieven bij

(3570) REIJNST EN VINJU.

Bij eene fatsoenlijke **Familie**, op een goeden stand wonende, wordt gelegenheid aangeboden tot

KOST EN INWONING

voor een **Heer.** Er bestaat tevens gelegenheid om dagelijks mede naar de stad te rijden.

Adres

(3653) G. KOLFF & Co., *te Batavia.*

WORDT TEN SPOEDIGSTE VERLANGD

EENE VROUW, voor het besturen eener **Huishouding** voor het **Landhuis**

KEDOENG BADAK.

Brieven franco, onder Letter Z. aan den uitgever van den *Java-Bode.*

(3583) J. A. MAY.

TE KOOP **Eene complete**

STEENBAKKERIJ.

Adres

(3621) GEBRS. VEIT, Bazaar Senin.

TE KOOP HET HUIS EN ERF

langs den weg van Passer Baroe en de Molenvliet, thans bewoond door den heer **M. S. Taylor**, bestaande het Erf uit twee Blokken, metende ongeveer **250** ellen lang en **160** ellen breed.

Adres

(3656) MARTIN, DYCE & Co.

TE KOOP **of** TE HUUR

Een huis, gelegen in Gang Scott, bewoond door den Heer **Rudolph.**

Te bevragen bij

(3580) G. JOSEPH.

PHOENIX FIRE OFFICE.

Gevestigd te LONDON sedert 1782.

ONGELIMITEERD KAPITAAL.

De ondergeteekenden, Agenten dezer Maatschappij blijven voortdurend verzekeren tegen Brandschade op **Woon- en Pakhuizen, Meubelen, Koopmansgoederen,** enz., op **Suiker-, Koffij- en Thée-Fabrieken,** tegen de volgende premiën:

Op Gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen in Steden, zoomede op Goederen daarin aanwezig . . . $\frac{1}{4}$% 's jaars

Op Gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen buiten Steden, en afgezonderd van andere Gebouwen, zoomede op Goederen en Meubelen daarin aanwezig . . $\frac{1}{4}$%.

Suiker- en Koffij-Etablissementen.

Gebouwen van Steen met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, Producten, Machinerien, Gereedschappen, enz., daarin aanwezig $\frac{3}{4}$%.

Op Gebouwen van Steen en Hout of van Hout alleen, met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . . 1%.

Op Gebouwen van Hout, met Sirappen gedekt zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . . . $1\frac{1}{2}$%.

Op Schepen, liggende op Reeden. . . . 1%.

E. MOORMANN & Co., te *Batavia.*
C. DAMNITZ & Co., te *Samarang.*
(3625) P. KERVEL & Co., te *Soerabaija.*

Paul van Vlissingen & Dudok van Heel
van Vlissingen, van Heel & Derosne
Cail & Co. — te Amsterdam.

De ondergeteekenden agenten van voormelde fabrikanten, bevelen zich voortdurend aan, voor de levering van alle soorten van

MACHINERIE en GEREEDSCHAPPEN.

Bestellingen kunnen ook gedaan worden bij de Heeren
B. J. van Eck en Co. te Soerabaija.
van den Broek en Veechens » Samarang.
en Saportas en Co. » Cheribon.
(3627) DÜMMLER EN Co.

NOTHERN ASSURANCE COMPANY.

Opgerigt in 1836.

VOOR

Brand- en Levensverzekeringen.

Kapitaal 1,295,760 Pd. St.

De ondergeteekenden, Agenten van voornoemde Maatschappij voor **Java** en de omliggende **Nederlandsche Bezittingen**, zijn thans bereid om aan verzoeken ter verzekering gevolg te geven.
MORGAN, MELBOURN en Co., *Batavia.*
MAJOR, MATZEN en Co., *Soerabaija.*
(3626) W. MAJOR en Co., *Passaroeang.*

HOLLOWAY'S ZALF EN PILLEN.

In de eilanden der Indische Archipel worden de bewoners, die op een te karig voedsel leven, vaak aangetast door huidziekten, zeere beenen, zeere borsten zweren en wonden. Alle deze krankheden kunnen op de krachtdadigste wijze genezen worden door deze Zalf. De ontlasting van opene zweren behoort niet te spoedig beteugeld te worden want zulk eene spoedige beperking is altijd gevaarlijk. Alle dergelijke wonden zijn voor zekeren tijd de veiligheids klep voor het gestel en moeten niet geheeld worden vóór dat ze een gezond karakter verkrijgen, en dit bekomen ze zeer spoedig indien men deze krachtvolle zalf gebruikt tegelijkertijd met de Pillen, welke het bloed zuiveren en aan het gansche ligchaamsgestel eene behoorlijke veerkracht geven.

De prijzen dezer Zalf en Pillen zijn als volgt:
Doosjes pillen à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—.
Potjes zalf à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—.

Te Batavia bij S. B. van Kleeff & Co.
» Banjoemaas » M. S. Cheriman.
» Poerworedjo » F. Neumann.
» Soeracarta » W. Veldman.
» Djocjocarta » Buijn & Co.
» Salatiga » F. Kruthoffer.
» Tagal » Wed. Dort.
» Cheribon » W. Galistan.
» Cheribon » M. Blok,
» Samarang » H. L. de Lyon, de Groot, Kolff & Co. en bij
de hoofdagenten Soesman & Co. (3532)

JAVA-BODE

H. H. inteekenaren op bovengenoemd Blad, die geneigd zijn met hun abonnement voor het **Eerste half jaar 1860** voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Onderteekende kennis te geven, en hem de gelden daarvoor ***franco*** toe te zenden, opdat hij in staat gesteld moge worden, de oplage bij tijds te regelen.

Prijs voor het Eerste halfjaar:

voor Batavia	*f* 12,50
„ Java	„ 15,—
„ de Buitenbezittingen	„ 17,50
„ Nederland	„ 22,50

Brieven ***franco*** aan *den Administrateur,*
H. M. VAN DORP.

De Inteekening en storting van dat Blad kan ook geschieden bij **Blok** en **Ruzette** te Cheribon; Mevr. de Wed. **G. H. Dort** te Tagal; **de Groot, Kolff & Co.** en **G. C. T. van Dorp** te Samarang; **Le Roy & Co.** te Soerabaija; **Weijermans & Co;** te Passoeroeang; **G. A. Hoogenraad** te Madioen. **H. R. Van Wijk, Rzn.** te Padang; en voor de Buitenbezittingen bij de Agenten der schepen van den Heer **W. Cores de Vries.** (3628)

KOKKI BITJA,

ATAOE

KITAB MASAK 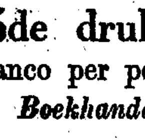 **MASAKAN INDIA.**

5de druk.

à *f* 3.- franco per post **à *f* 4.-**
te bekomen bij den *Boekhandelaar*
H. M. VAN DORP.
BATAVIA, 1859. (3643)

OPÉRA BROCHURES.

voorhanden bij G. KOLFF en Co.

LINDA DE CHAMOUNY.
L'AME EN PEINE.
LA MUETTE DE PORTICI.
FRA DIAVOLO.
ANNA DE BOLEIN.
LE CHALET.
LA FÉE AUX ROSES.
LA VIE DE BOHÊME.
LE CAID.
LA SONNETTE DU DIABLE.
LES NOCES DE JEANNETTE. (3585)

UITGETROKKEN NUMMERS
in de

239ste Staats-Loterij

met de navolgende prijzen:

No. 17845	***f* 20,000**
„ **8915**	„ **1500**
„ **8756**	„ **1000**
„ **11460**	„ **1000**
„ **11465**	„ **1000**
„ **15053**	„ **1000**
„ **15080**	„ **1000**

LOTEN VOOR DE 240ste STAATS-LOTERIJ,

zijn te bekomen:

Een heel Lot	***f* 100**
Een half „	„ **50**
Een vijfde „	„ **20**

bij
(3654) G. KOLFF en Co. te *Batavia.*
en de GROOT, KOLFF en Co. te *Samarang.*

A VOCABULARY

of the

ENGLISH AND MALAY

LANGUAGES,

with the proper Orthography for Englishmen,

***f* 3.—**

(2917) H. M. VAN DORP.

STÉREOSCOPISCHE GEZIGTEN

UIT DE

voornaamste steden van ons Vaderland, ***Londen, Parijs, Cherbourg, Zwitserland*** en de ***Pijreneën, Statuetten, Bloemen,*** enz., in de grootste verscheidenheid met daarbij behoorende ***Kijkers.***

Voorhanden bij
(3384) G. KOLFF en Co.

VIOLET'S

Plume Electro metallurgique.

Eene in het vuur geharde onverslijtbare **pen,** overtreft alles wat van dien aard tot heden is uitgezonden.

à *f* 4.- per gros.

Te bekomen bij den *Boekhandelaar*
3638) H. M. VAN DORP.

Boekhandel **Lange & Co.**

Van de Pers gekomen:

De Vijfde Druk van

KOKKI BITJA,

Kitab Masak-Masakan India oleh
NONNA CORNELIA.

Prijs f 3,—. Franco per post f 4,—.
(3594)

Kantoor-Almanak 1860,

à *f* 1,50 opgeplakt en *f* 1.— onopgeplakt.
Uitgegeven en te bekomen bij
(3575) H. M. VAN DORP.

Boekhandel van H. M. van Dorp.

Oudshoff, Italiaansch Boekhouden	*f*	10.—
Schrikker, Idem.	»	8.—
Fleischhauer, » in 11 Afdeelingen.	»	6.—
De Handelswereld	»	3.—
Koopmans-Standaard	»	3.—
Leipziger Handelscorrespondent	»	8.—
Fort Theoretisch-Practische Anweisung zur Kaufmännischer Correspondenz	»	8.—
Kurzbauer, Lehrbuch des Kaufmännischen Rechnens	»	6.—
Noback, Volständige Handels-Correspondenz	»	4.—
Munde, Deutsch- Französischer Handels-Correspondenz	»	4.—
Eckholz, Praktischer Handbuch der Schwedischen und Deutschen Handels-Correspondenz	»	4.—
Rammler's, Universal-Briefsteller	»	6.—

(3622)

STOOMBOOT OENARANG

De vertrekdagen dezer boot zijn voor de maand November bepaald als volgt:

Van BATAVIA naar SAMARANG den 20ste
„ SAMARANG „ SOERABAIJA „ 23
„ SOERABAIJA „ SAMARANG „ 27
„ SAMARANG „ BATAVIA „ 29

Telkens des morgens ten 8 ure precies.
Nadere informatiën bij *de Agenten* alhier,
(3624) LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

HET STOOMSCHIP BATAVIA,

kapt. NEIJTS,
zal op den 24 dezer via

MUNTOK EN RIOUW

naar **Singapore** vertrekken.
Informatiën bij
(3641) W. CORES DE VRIES.

HET STOOMSCHIP MACASSAR,

kapt. A. G. BOSCH,
vertrekt 2 maal 24 uren na aankomst der verwacht wordende Landmail via

BENCOELEN naar **PADANG.**

Informatiën bij
(3640) W. CORES DE VRIES.

Stoomgelegenheid

naar

SAMARANG EN SOERABAIJA

op Zondag den 27 dezer.
Nadere informatiën bij
(3642) W. CORES DE VRIES.

STOOMBOOT

SAMARANG PACKET,

vertrekt den 29 dezer naar Samarang via Cheribon.
Adres
(3606) LEVERT EN Co.

Met het Ned. Clipper Schip

Kosmopoliet,

kapt. **J. BOUTEN,**
bestaat nog gelegenheid voor eenige **passagiers,** om van deze schoone gelegenheid gebruik te maken, **om naar NEDERLAND te vertrekken.**

Deze bodem zal in het laatst dezer maand van hier de reis naar Nederland aanvaarden.
Nadere informatiën te bekomen bij
de Agenten,
(3612) B. KOPERSMIT EN Co.

PASSAGE NAAR NEDERLAND

wordt aangeboden met de

JOHANNES CHRISTIAAN,

gezagvoerder VAN HEEMSTEDE OBELT.

Deze bodem is geheel beladen en reeds van Passoeroewan herwaarts op reis, zoodat op deszelfs vertrek van hier naar Nederland tegen den 25sten dezer staat kan worden gemaakt; zijne uitmuntende inrigting voor den overvoer van Passagiers en de goede behandeling aan boord, zijn door de daarmede van Europa aangebragte Passagiers genoegzaam bekend en maken verdere aanprijzing overbodig.

Adres bij
de Agenten
(3594) C. BAHRE en G. KINDER.

VRACHT EN PASSAGE

naar

TJILATJAP,

wordt aangeboden per het Nederlandsch schip **Per Aspera ad Astra,** kapt. **J. ADMIRAAL.**
Nadere informatiën te bekomen bij
de Agenten
(3595) LANDBERG, BEZOET DE BIE EN Co.

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Zaturdag 19 November 1859, N°. 93.

Wat kan den Javaan tot vrijen arbeider vormen?
(*Vervolg.*)

Hetzelfde afkeurend oordeel, dat wij uitbragten over den eisch van hen, die zeggen: voed en vermeerder slechts de behoeften van de Javanen; naarmate die meer worden, zullen ook overal meer vrijearbeiders als uit den grond opstaan, — moeten wij ook uitbrengen over die van anderen: betaal slechts hooger loonen, en de vrije arbeiders zullen u in grooten getale van alle kanten toestroomen.

Ik voeg er echter aanstonds bij; voerde die eisch alleen tot een billijke betaling, geëvenredigd aan den arbeid en de behoeften van den Javaan, dan zou ik mij geheel aan hun zijde scharen, er evenzeer als zij op aandringen, dat men dit daar, waar het nog niet mogt geschied zijn, niet langer uitstelle te doen.

Maar die eisch moet de loonen daarboven doen stijgen, gelijk hij dat reeds hier en daar heeft gedaan.

Immers zal niet meer verpligting, maar het aanbod van hooger loon, de kracht zijn, welke den Javaan moet doen oprijzen van zijn bale en de handen aan den arbeid slaan; houdt u verzekerd, hij zal niet eerder naar patjol of werktuig grijpen, om den arbeid van uw keus te aanvaarden, op de door u bepaalde uren, dagen en plaatsen, dan na aanbieding van een hoog loon, boven de billijke behoeften van zijn dagelijksch leven en dien arbeid. Waarom? omdat hij met het werk van zijn keus, en op die tijden en plaatsen verrigt, welke hij-zelf bepaalt, in zijn behoeften kunnende voorzien, zij het ook niet altijd rijkelijk, soms ten deele, hij dat altijd toch verre zal blijven verkiezen, boven hetgeen gij van hem vraagt. Daarom zal hij bij vrijen arbeid, alleen door hooge loonaanbieding, te bewegen zijn, om zijn arbeid voor langer of korter tijd met den uwen te verwisselen, of dien, door meerderen ijver en inspanning van krachten, daarnevens te verrigten. Hoe kan het anders? Wie wil niet liever vrij voor zich, dan afhankelijk van anderen zijn brood verdienen? dat is immers het ideaal van alle menschen.

Maar daarbij is de Javaan ook een man, die langzaam werkt, gaarne, van tijd tot tijd, bij zijn arbeid rust, om eens naar de wolken te kijken, zijn hoofddoek te verbinden, zijn hut binnen te loopen of ergens elders te gaan zien, zonder juist te weten, wat hij er eigentlijk te zien of te doen heeft.

Hij laat er ook gaarne soms een of meerdere dagen uitvallen, om die aan maaltijd, feest of rust te wijden, alles zooveel, waaraan hij, bij het werk zijner keuze naar hartelust, maar geenszins bij het werk, door u van hem geëischt, kan voldoen.

Daarbij is hij geenszins een vriend van die orde en regel bij zijn werk, om achtereenvolgend en op de daarvoor bepaalde tijden den eenen arbeid na den anderen te volbrengen, hetgeen wij eischen.

Hij laat zich daarbij liever door zijn luimen en lusten regeren, en haalt wel eens het eene werk door het andere, tot schade voor beide.

Hij werkt ook nergens liever dan in of nabij zijn huis, gelijk hij dat kan en doet bij eigen werk; terwijl uw werk hem vaak verre en voor eenigen tijd van huis roept.

Waarlijk wel redenen genoeg, om den Javaan geenszins geneigd, ja afkeerig te maken, om het werk zijner keuze, dat in zijn behoeften voorziet, met het werk, dat gij van hem vraagt, te verwisselen.

Een ongeneigdheid en afkeerigheid, die, zoo verpligting tot den arbeid moet vervangen worden door hooger loonen, daardoor alleen voor korter of langer tijd te overwinnen is, wanneer de Javaan, er als al zijn bewaren, zijn onwil en afkeerigheid meê betaald ziet.

Maar wie beseft niet aanstonds, dat met zulk een verhoogd loon de betaling van den arbeid en de producten onmatig opgevoerd, tot winstderving en verliezen zou leiden, die belemmering weldra hier en daar staking van landbouw, handel en nijverheid, zoo hoogst treurige gevolgen zouden hebben?

Dit alleen zou reeds genoeg en meer dan genoeg zijn, voor alle belanghebbenden, om hen met schrik te vervullen, voor dat: „betaal slechts hooger loonen aan den Javaan", — als kracht om den vrijen arbeid onder hen in te voeren.

Maar hoeveel meer is er nog? De Javaan boven zijn behoeften betaald, daardoor, na eenigen tijd van arbeid, in het bezit van een zekere som, nu ook op zijn wijze, vermoeid van het werken, wil thans niet alleen, maar kan ook rusten. En moogt ge nu ook een deel, misschien door steeds hooger loonaanbieding verleid, nog voor eenigen tijd aan het werk houden, het grootere deel der arbeiders zal daartoe niet te bewegen zijn, en ook weldra in zijn rust door het andere gevolgd worden.

Moogt ge er dus ook in den aanvang, door hoogere loonen misschien in slagen, om, gelijk gij zegt, de vrije arbeiders in grooten getale van alle kanten te doen toestroomen; diezelfde loonen zullen later juist een groote, een zeer groote oorzaak te meer van ledigganq, onwil en afkeerigheid van arbeid voor hen worden.

Zij zullen dan willen rusten en genieten, gedurig en langen tijd, willen voldoen aan hun dwaze grillen, zinnelijke lusten en booze hartstogten. En het einde zal zijn, voor u, algeheele teleurstelling; voor den Javaan, dieper demoralisatie.

Wij deden den Javaan, reeds kennen in zijn karakter, spraken er reeds van, hoe gemakkelijk het valt zijn zinnelijke lusten en begeerten op te wekken; de gelegenheid om daaraan te voldoen, wordt hem maar al te zeer gegeven, geef hem nu nog het geld, wat hij daartoe behoeft, in handen; en alle elementen zijn vereenigd, om hem zeker en steeds dieper te demoraliseren, hem voor den vrijen arbeid en zijn roeping als mensch te doen verloren gaan.

Niet dat dan alle arbeid zou gestaakt worden. Immers als zij het geld, om aan hun zinnelijke en booze lusten, waaraan zij zich steeds meer verslaafden, dan niet door bedrog, diefstal of moord konden verkrijgen, zouden zij trachten het zich door arbeid te verwerven.

Maar zulk een vrijen arbeid, zulke vrije arbeiders bedoelt gij niet, zouden u ook weinig kunnen dienen. En ik spreek u hiermeê van uitkomsten, niet slechts uit het karakter, den lagen beschavingstoestand der Javanen af te leiden, maar ook reeds, in zooveleu, door feiten bevestigd.

Hoe vaak toch hoorde ik de klagten van ambtenaren en particulieren, dat die inlanders, welke niet door verpligting tot den arbeid kunnen, maar er door loon toe moeten gebragt worden, steeds hoogere eischen doen, en zoo daaraan niet voldaan wordt, onwillig zijn om te werken. Werd daaraan voldaan, dan was het slechts, om later het meerdere in ledigang en zinnelijk genot te verkwisten. Men kan op dezulken bij eenigen arbeid niet blijvend rekenen, en zij zijn er steeds op uit, om hun heer te bedriegen.

Men heeft er iets op gevonden, om zich meer blijvend van hun werk te verzekeren. Ik bedoel »het voorschot".

Zij ontvangen en blijven altijd een zekere som, in vooruitbetaling op hun nog te leveren arbeid, ontvangen. Maar hebben velen reeds maar al te zeer ondervonden, dat dit een spannen van de paarden achter den wagen is; ik vraag thans slechts: kunt ge dat nog vrijen arbeid noemen, is het niet een andere vorm van dwang en wel van zeer onzedelijken dwang; een speculeren op de bevrediging van hun zinnelijke lusten, om hen zich daarvoor in schulden te doen steken, en zoo tot een arbeid te willen dwingen, waartoe hen de wet niet kan verpligten.

Ja, menig een in Nederland, even weinig genoegzaam bekend met den maatschappelijken en zedelijken toestand van den Javaan, als hij in onschuld des harten, zonder nevenbedoeling, alleen door liefde tot den naasten gedrongen, een ijverig voorstander van den vrijen arbeid der Javanen is, zal zich, indien hem mijn schrijven onder de oogen komt, ongetwijfeld verbazen over de groote elasticiteit der beteekenis van de woorden «vrije arbeid» en «vrije arbeiders» in den mond van hen, die op mannen, door zulk een voorschot, dat zij zelden inverdienen, en waarvoor zij hun heer vaak bedriegen, alleen te verkrijgen en steeds gebonden, als vrije arbeiders moeten wijzen.

Mij dunkt, die verbazing zou zelfs bij hen tot schrik kunnen stijgen voor het kwade, dat zij in hun ijver mede hielpen dienen, terwijl zij in hun onwetendheid het goede meenden te werken. Het doet mij leed voor hen. Maar om der wille van de waarheid en het goede, 't geen zij toch alleen willen dienen, en omdat de kogel nu toch eenmaal door de kerk is, kan ik mij niet weêrhouden, om, eens begonnen te praten, er nog een oogenblik meê voort te gaan.

Nevens die vrije arbeiders met voorschot, door Europeanen, hebt gij ook nog vele en wel zeer vele, met voorschot door Javanen, gewonnen.

Men noemt die menschen mandor, kapala of demang koelie. Zij weten arme schooijers, door dobbelspel, het verstrekken van amfioen, of door hun den kost, of eenig kleedingstuk te geven, tot hun schuldenaar, tot een soort van pandelingen te maken. Deze verbinden zich, omdat geld weêr in te verdienen, met werken of lasten dragen, naar het verlangen hunner schuldeischers, die daartoe den hun beschikken, en hen als *vrije arbeiders of koelie's*, aan allen die ze verlangen leveren. Ongetwijfeld, ook weêr met ontvangst van voorschot, waarmeê zij zich dan een gedeelte der schuld met de noodige percenten, voor hun moeite en het verstrekte, aftebetalen, om den *vrijen arbeider* slechts zooveel te laten, als hij noodig heeft, om niet van honger te sterven, daardoor gedwongen, om weldra tot zijn geldschieter weder te keeren en voortgaande zijn schuldenaar te blijven.

Er is eene klasse van menschen op Java, vooral door de strandresidentiën verspreid, geenszins de bloem der bevolking, gij kunt ze, voor een deel, vagebonden noemen, die nu eens rondzwerven, dan voor langer of korter tijd, zich ergens vestigen; door hun landgenooten zeer juist met parasiten vergeleken, naar haar bijgenaamd.

Zij zijn de vrije arbeiders van Java, voor zoo velen ze niet door voorschot van, of schuld aan Europeanen of Javanen daartoe gedwongen worden, op de wijze zoo even vermeld. De gezeten burger, de boer behoort in den regel niet tot hen. Meent men u toch zoo velen onder hen te kunnen aanwijzen, het is, omdat dan ook zij voorschot ontvingen, of hoeveel niet door het openbare, daarom niet minder door het geheime bevel hunner hoofden, met wie de contractanten het eens zijn, verpligt worden tot het leveren van het werk of de producten, waartoe zij zich verbonden.

De vrije arbeider, die, gelijk in Europa, iederen morgen uit eigen beweging op zijn werk komt, daarmeê geregeld en ijverig voortgaat, op wien zijn meester steeds rekenen kan, die eerst na volbragten arbeid zijn loon daarvoor ontvangt, wordt, enkele uitzonderingen daargelaten, op Java nog niet gevonden.

En ik wees aan, waarom: omdat Java's bevolking daarvoor nog niet rijp is. (*Wordt vervolgd.*)

BATAVIA.

Wij vernemen, dat de som, benoodigd, om het aangekochte gebouw voor het gymnasium Willem III in orde te brengen, begroot is op 3½ ton gouds.

Wij betreuren het, dat men der minderheid van het collegie van Curatoren geen gehoor heeft gegeven, die wilde, dat er op het Koningsplein, 't welk naar wij gelooven, niet onder de ongezonde, veel minder onder de afgelegene streken van Batavia gerangschikt kan worden, een gebouw zou worden opgerigt, waarvan de kosten 2½ ton zouden bedragen.

Als men nu bij dit verlies van een ton gouds nog voegt het tijdsverloop, dat weer noodig zal wezen, voor die begrooting is goedgekeurd, gelooven wij, dat men ons in het bovenstaande gelijk zal geven.

— In Engeland heeft een vergadering van spoorweg-aandeelhouders in Britsch-Indië plaats gehad, waarin rekening en verantwoording is gedaan. Daaruit is gebleken, dat de *minst renderende* spoorweglijn nog altoos een zuivere winst van 5% afwierp; de andere 6, 7% enz.

De spoorwegenkwestie is in Nederland aan de orde van den dag; wij gelooven, dat men ook hier wel eens pogingen in 't werk mogt stellen, om spoorwegen daar te stellen. Om maar één voorbeeld te noemen: van Malang naar Soerabaija worden jaarlijks 200,000 pikols koffij vervoerd. In der tijd heeft een zekere firma het gouvernement voorgesteld, tusschen beide plaatsen voor eigen rekening een lijn te leggen, mits haar voor vijfentwintig jaren het monopolie van vervoer tegen dezelfde vrachten, als men voor de karren betaalde, werde geschonken, en tevens, dat de regering, wanneer het vervoer beneden een zeker minimum daalde, een suppletie betalen zou. Wij eerbiedigen de redenen, die het gouvernement noopten, hierop een afwijzende beschikking te nemen, maar wij betreuren het tevens, dat, na deze afwijzing, niet weer op nieuw pogingen in het werk zijn gesteld, om onze vervoermiddelen te verbeteren. Wij bevelen deze zaak der regering en het publiek aan.

— De *Javasche Courant* van den 16 dezer bevat de bepalingen omtrent de geneeskundige behandeling der ambtenaren te Batavia, volgens de resolutie van 22 Februarij 1859, waaruit wij het volgende mededeelen:

Alle burgelijke ambtenaren, wier maandelijksche bezoldiging niet meer dan ƒ 150. s/m. bedraagt, hebben aanspraak op kostelooze geneeskundige behandeling, door de stadsgeneesheeren en heelmeesters, uitgezonderd geheime ziekten.

Ambtenaren, die tot en met ƒ 350 s/m. genieten, kunnen behandeld worden voor de helft van het tarief, voorkomende in bovengenoemde resolutie.

De eerstbedoelde ambtenaren moeten zich, wanneer hun toestand zulks gedoogt, ten huize des geneesheers vervoegen, en deze laatste zal eerst dan verpligt zijn, in zijn eigen rijtuig de zieken te bezoeken, wanneer, door getuigenis van chefs of naaste buren, de onmogelijkheid blijkt, dat de lijder-zelf kan komen.

Houdt een geneesheer zich overtuigd, dat de zieke naar het hospitaal overgevoerd moet worden, dan is deze daartoe geregtigd.

Kraamvrouwen van behoeftigen of van eerstgemelde ambtenaren hebben aanspraak op kostelooze behandeling door de stadsvroedmeesteres.

De verdeeling der wijken voor de drie geneesheeren is als volgt: voor den 1sten stadsgeneesheer C. Swaving, wonende op Rijswijk: Gang-Patjenongan, Bazaar-Baroe, Goenoeng-Sahari, Weltevreden, Kramat, Parapattan, Kwitang, Menteng en Koningsplein. Deze geneesheer is 's morgens te zeven uren ten zijnen huize te spreken.

Voor den 2den stadsgeneesheer en 1sten stadsheelmeester, D. Peereboom Voller, wonende op Molenvliet: links en regts van Bazaar Tanabang, tot aan het stadsverband bij de stad, waaronder begrepen zijn Tankee, Mangga Bazaar, Batoe Toelies, Gang Chanlas, Gang Ketapang en Kampong Bali. Het spreekuur is als bij den eersten stadsgeneesheer.

Voor den derden stadsgeneesheer, A. J. D. Steenstra Toussaint, wonende op Rijswijk, de oude stad Batavia. Deze geneesheer is te spreken te zeven uren 's morgens ten zijnent en 's middags te twee uren in de stadsapotheek.

Schriftelijke aanvragen, om behoeftige zieken aan huis te bezoeken, moeten zoo mogelijk 's morgens voor half acht ten huize des geneesheeren bezorgd worden, duidelijk onderteekend en voorzien van een naauwkeurige opgave der woonplaats des kranken.

— Velen onzer lezers zal het aangenaam zijn te vernemen, dat de heer Calmer het voornemen heeft, zijn *Marche funèbre*, waarmeê hij ons den vorigen zondag zooveel genoegen heeft verschaft, voor de piano gearrangeerd, door den druk publiek te maken. De opbrengst zal geheel strekken *ten voordeele van de weezen van het Parapattangesticht*, en de marsch verkrijgbaar worden gesteld bij den boekhandelaar H. M. van Dorp. Wij vertrouwen, dat allen, die hun werk maken van de piano, èn om de muziek-zelf èn om den componist èn om het doel der uitgave zich hiervan een of meer exemplaren zullen aanschaffen.

— Men verzoekt ons met de meeste dankerkentenis te willen mededeelen, dat door eene onbekende en milde hand aan de opbrengst van het orgel-concert ƒ 300.— is toegevoegd. Het totaal bedrag, alsnu ad. ƒ 2317,15, is, in overleg met den Heer Adsistent-Resident van policie, volgens de beste overtuiging, aan de overgebleven drie weduwen en zeventien weezen uitgereikt.

Zuid-en Ooster Afdeeling van Borneo. De stoomschepen Onrust en Boni zijn de Negara, Merampiouw en Barito opgestoomd, om den toestand in de Boven-Doeson te onderzoeken. Volgens sommige berigten zoude Antasari zich weder in het Moeningsche bevinden.

Sedert het gevecht te Tjinta Poeri zijn de muitelingen te Soengei Alang boven Karang Itan zamengetrokken. De kapitein Benschop, die met eene kolonne van 75 bajonnetten onmiddelijk naar genoemde plaats is afgezonden, vond, die kampong door de bewoners geheel verlaten, doch ontdekte, dat de opstandelingen daar gehuisvest waren geworden. De kolonne, op een uur afstands van die plaats, op eene opene, door struikgewas omgevene plek het bivouac willende betrekken, werd door eene troep van ongeveer 300 man van drie zijden te gelijk aangevallen. De aanvallers werden echter zeer goed ontvangen, met verlies teruggedreven, uit elkander gejaagd en, voor zoover de invallende duisternis toeliet, vervolgd, terwijl het bivouac verder niet meer werd verontrust. Van onze zijde is geen verlies geleden en dat der opstandelingen is onbekend, doch moet, volgens later ingewonnene berigten, nog al belangrijk geweest zijn. Men zegt, dat bij deze gelegenheid een der voornaamste hoofden van de Tanah Laut, Hadji Mohamad Said, van Sambas afkomstig, doodelijk aan het hoofd gewond is.

Den volgenden dag, nadat de kapitein Benschop met zijne kolonne te Martapoera was teruggekeerd, is eene andere kolonne van gelijke sterkte, onder bevel van den kapitein Schiff, naar Karang Intan gezonden, met last om er gedurende een vijftal dagen te verblijven en van daaruit naar Goenong Djabok, Kalangan en andere plaat-

sen, waarover de communicatie met Tanah Laut en Moening loopt, verkenning te doen en die streken van opstandelingen te zuiveren. Tot den 31sten October had deze kolonne alleen te Karang Intan eenige muitelingen ontmoet en verdreven.

De vermoeijende marschen, welke van dit aanhoudend bestoken der muitelingen het gevolg zijn, hebben geene nadeelige gevolgen op de gezondheid der troepen gehad, die zeer bevredigend is.

Op den 26sten October had een aanslag op het leven van den kolonel Andresen plaats. Ten een ure na den middag verliet hij, in de residentieprauw gezeten, Martapoera, ten einde zich naar Bandjermassing te begeven, vergezeld van zijn adjudant, den luitenant-ter-zee Adams, van den 2den commies ter algemeene secretarie, ambtenaar ter beschikking van den gouvernements commissaris in de Zuid- en Oosterafdeeling van Borneo, C. W. Walbeehm en vier Europesche flankeurs.

Eene tweede praauw, met een gewapend escorte van 40 man, verliet Martapoera een kwartier uur vroeger, met last, om de eerste in te wachten bij het ziekenschip, dat even beneden de Soengi Kitanan ten anker lag.

Toen de residentieprauw bij Soengei Kitanan, op ongeveer 300 ellen van het ziekenschip gekomen was, werden daarop uit het struikgewas en de hooge alang-alang, waarmede de linkeroever op die plaats sterk begroeid is, achttien geweerschoten gelost, terwijl de praauw niet verder dan 12 ellen van dien oever verwijderd was. De kogels werden daardoor alle in het vaartuig gebragt en duidelijk zag men de schutters, na het lossen van hun schot, voorover vallen en tusschen de alang-alang wegkruipen. De zich in die praauw bevindende flankeurs losten zeer bedaard hun geweer, doch konden de uitwerking hunner schoten door het digte gewas niet waarnemen. Onder de roeijers heerschte eene vreeselijke verwarring; in een oogenblik sprong een twintigtal daarvan in het water, zoodat het ranke vaartuig bijna omsloeg. Slechts de mandoer en twee roeijers bleven over om de praauw te besturen. De flankeur Schaffroth werd door een kogel in het been en een der jongste matrozen door een schampschot in den arm gekwetst.

Voordat de roeijers van hun schrik hersteld en weder binnen de praauw waren gezeten, verliep een geruime tijd, zoodat, toen de luitenant-ter-zee Adams met eenige soldaten aan wal kon gezet worden, om de aanvallers op te sporen en te vervolgen, deze reeds in het ondoordringbare struikgewas verdwenen waren.

— Op de mijn Oranje Nassau ging men in de maand October steeds voort met het kolen delven.

De voortdurende lage waterstand in de Amoeniapoenrivier heeft echter den kolen-afvoer van de mijnen zeer in den weg gestaan.

Te Sampit, en voor zoo verre bekend is geworden, ook in de overige districten dier afdeeling heerschte rust. De vrees voor vijandelijkheden van Singa Laut was echter niet geheel geweken.

Ter hoofdplaatse Sampit was de handel vrij levendig en nam men meer vertier waar, dan in den laatsten tijd. Het bestendige droogë weder stelde de bevolking in de gelegenheid, om hare ladangs behoorlijk te bewerken, waarmede vooral de Maleijers druk bezig waren. De gezondheidstoestand liet niets te wenschen overig.

Te Martapoera is de vaccine weder ingevoerd, waaraan de hoofden en bevolking veel waarde hechten. In de maand October werden 272 personen gevaccineerd.

Timor. Per telegraaf via Soerabaija is de tijding ontvangen, dat den 9den November jl. te Koepang drie hoofdfettors van Groot Sonnebait zijn geweest, om hunne onderwerping en gehechtheid aan het gouvernement te betuigen.

Den 10den November werd aldaar Bakikooi verwacht.

Billiton. De rijst kostte ter hoofdplaats Tandjong Pandan in de maand October *f* 8 de picol.

De mijnen konden in genoemde maand alle bewerkt worden, sommigen hadden reeds gesmolten, anderen spoelden hunne erts, weder anderen zouden met smelten een aanvang maken.

Aanhoudende zware regens beletten, even als in het vorige jaar, het branden der ladangs.

(*Jav. Ct.*)

LAATSTE BERIGTEN.

Parijs, 28 September. Eenige vreemde bladen hebben medegedeeld, dat de schikking der Italiaansche zaken verhinderd werd door den wensch des keizers, om in Italie een koningrijk te stichten, ten behoeve van een prins zijns huizes. 't Is onnoodig deze geruchten te wederleggen; om er alle waarde aan te ontnemen is het voldoende, zich eenvoudig, zonder van de te Villafranca getroffen verbindtenissen te gewagen, de woorden en daden des keizers voor en na dit tijdstip te herinneren.

Rome, 26 Sept. De paus heeft heden in zijn consistorie 17 bisschoppen benoemd; in zijne aanspraak heeft hij de daden der vergadering van Bologna voor nietig verklaard, en aan de straffen herinnerd, tegen de leden van het bestuur der legatiën uitgesproken. De paus hoopt op den terugkeer der Romagna tot den heiligen stoel.

— In de Italiaansche hertogdommen wordt de organisatie successivelijk voortgezet, en tracht men door eenheid van wetgeving zich al meer en meer met Sardinie te vereenigen. Zoo heeft het voorloopige bewind in Toscane openbaar gemaakt, dat het aan het vrije verkeer ten opzigte van personen en goederen zoo spoedig mogelijk uitvoering zal geven, ten einde in dat opzigt het onderscheid tusschen de verschillende staten van Midden-Italie ophoude. De dictator van Parma en Modena, de heer Farini, heeft niet alleen de Sardinische grondwet afgekondigd, maar ook het in Sardinie vigerende wetboek van strafregt voor Modena geldig verklaard. Uit een en ander blijkt, dat de midden Italiaansche Staten zooveel banden tusschen hen en Sardinie willen aanknoopen, dat de mogendheden zelve zullen inzien, dat, nu de zaken zoover gevorderd zijn, het behoud dier banden misschien het wenschelijkst is.

— Door particuliere mededeelingen, voor wier waarheid wordt ingestaan, zijne eenige brieven van de hertoginregentes van Parma in hoofdzaak bekend geworden, brieven, die uit het oogpunt der onzijdigheid haar ten zeerste compromitteren. Niet alleen toch, dat daarin vóór het uitbreken en in het begin des oorlogs aan Oostenrijk mededeelingen worden gedaan van de bewegingen der Sardinische troepen, ten einde daarnaar zijne operatien te kunnen inrigten en de zwakste punten van het vijandelijke land te leeren kennen; maar de keizer van Oostenrijk wordt ook dringend uitgenoodigd, zich met zijne operatien te haasten, vermits hij anders, door de komst van Fransche troepen, belet zou worden, de hertogen, die zijne trouwe bondgenooten zijn, naar behooren te hulp te komen. Volgens dezelfde mededeeling, worden tevens aan den keizer der Franschen in die brieven namen gegeven, die in hatelijkheid niet veel verschillen van die, welke door den hertog van Modena jegens den keizer gebezigd zijn.

— Uit Napels wordt gemeld, dat de koning een observatie-corps van 10,000 man naar de grenzen der Abruzzen heeft gezonden. De toestand des rijks schijnt nog steeds te verergeren. Het onderling verkeer tusschen de hoofdstad en de provincien wordt meer en meer bemoeijelijkt, daar het nu zelfs voor de ingezetenen van andere plaatsen bijna onmogelijk wordt, om een binnenlandschen pas naar Napels te krijgen. Nog voortdurend is er gebrek aan werk, en wat den handel betreft, die staat nagenoeg stil.

— Uit Marocco zijn over Tanger nadere berigten ontvangen. De nieuwe keizer Sidi-Muley-Mohammed is den 10den, aan het hoofd van een aanzienlijk corps, te Fez aangekomen, alwaar hij zich onmiddelijk naar de moskee van Mouley-Edris heeft begeven, om uit handen van het hoofd der imans den groenen tulband te ontvangen, die de erfgenaam der keizerlijke dynastie verpligt is te dragen. Den volgenden dag vernomen hebbende, dat zijn bloedverwant Muley-Soliman aan het hoofd van een groot aantal manschappen in aantogt was, om hem den troon te betwisten, is hij met 40,000 man naar het zuiden opgerukt, alwaar, in den morgen van den 12den, een hevig gevecht ten nadeele van zijn mededinger heeft beslist.

NEDERLAND.

Van den Specialen Correspondent van den Java-Bode.

(*Slot.*)

Aan de rij onzer professoren ontviel er dezer dagen wederom een, van wien wij u meermalen schreven. Professor van Assen, thans het otium cum honore genietende op zijn buitenverblijf nabij Velp, overleed daar in den ouderdom van 70 jaren. Voor de wetenschap heeft hij geleefd en zoo vervuld van ijver was hij, dat hij zelfs nog na zijn emeritaat kollegies wenschte te geven. Als geleerde stond professor van Assen hoog, en hij heeft menige dienst bewezen aan de beoefenaars der regten. En zoo hij op het laatst zijns levens bewijzen gegeven hebbe, dat hij niet ontbloot was van ijdelheid en eigenliefde, gaarne zag men dat voorbij in een grijsaard, die zoo vele jaren een sieraad onzer hoogeschool geweest is. Mogt daardoor zijne populariteit een weinig zijn geslonken, de oudstudenten herinneren zich toch nog altijd met liefde en hoogachting den man, die niet enkel voorging in de wetenschap, maar waar het de verdediging des vaderlands gold, niet aarzelde zijne toga aan den kapstok te hangen en, even als zijn ambtsbroeder van Hengel, het geweer greep en in Leyden als schutter dienst deed.

Maar die dagen, dat de professoren schutterden zijn lang voorbij, zoo lang zelfs, dat het tegenwoordige geslacht over de Belgische omwenteling een oordeel velt, dat voor een dertig jaren als landverraad zou zijn uitgekreten. Thans, nu de Septemberfeesten in vollen gang zijn, heeft menig Hollander zich naar Belgie begeven, ja werd er zelfs een pleiziertrein georganiseerd, om de ceremonien en vermakelijkheden bij te wonen. Door velen wordt dit afgekeurd en ik zal u wel niet behoeven te zeggen, dat de leden van het *Metalen Kruis* die onverschilligheid voor de nationale herinneringen laken. Maar is het kwalijk te nemen? Wanneer de tienjarige volkstelling in December dezes jaars plaats heeft, dan zal er uit blijken, dat zij, die thans de kern der natie uitmaken, in die dagen der scheiding nog niet geboren waren of onder de kinderen hunne plaats hadden; van daar dan ook, dat het *Metalen Kruis* door de menigte met onverschilligheid wordt beschouwd en meer gehouden voor eene vereeniging van menschen, die gaarne eene flesch zamendrinken en over den goeden ouden tijd praten. *'t Metalen Kruis* is dan ook meer eene belooning voor goeden wil en uitgestane vermoeijenis dan voor grootsche feiten, zoo als bij voorbeeld nu onlangs ten deel viel aan de mannen, die zich op Sapora onderscheidden. Met sympathie lazen wij die namen in de Staats-courant en vonden wij den eeredegen vermeld, die aan den luitenant van Alphen toegekend werd. Zij, die in Indie strijden, hebben regt op zoodanige belooningen, want behalve den afwisselenden vijand, staan zij toch altijd bloot voor de aanvallen van bestendige en nog vreeselijker vijanden: de landziekten. Te regt juicht men daarom het plan toe van den Minister van kolonien, die den koning eene aanmerkelijke uitbreiding voordroeg van het personeel der officieren van gezondheid en apothekers bij het leger in Oost-Indie, welke uitbreiding gepaard gaat met betere vooruitzigten voor hen, die zich voor dat leger verbinden. De bijzondere bepalingen van dien maatregel zijn hier nog niet bekend, maar wij twijfelen niet, of de volgende mail zal u daaromtrent omstandiger berigten brengen.

In afwachting, dat de winter daar zal zijn en de verschillende in ons land bestaande genootschappen hun werkkring weder met ijver en kracht voortzetten, werd van wege eenigen van hen het jaarlijksch algemeen verslag uitgebragt. Van twee dier maatschappijen, die op 't gebied der schoone kunsten eene eervolle plaats bekleeden, willen wij met een enkel woord gewag maken. Vooreerst van de vereeniging tot bevordering der Beeldende Kunsten, wier algemeene vergadering in den loop dezer maand te Amsterdam gehouden werd. Daar bleek, dat niet minder dan 2268 personen leden dier vereeniging waren; 44 schilderijen werden door die vereeniging aangekocht, waarvoor, met inbegrip van andere kunstwerken, *f* 10,251 werd betaald. De ontvangsten dier vereeniging bedragen thans *f* 121.., voorzeker eene aanzienlijke som voor eene maatschappij, die geheel uit vrijwillige leden bestaat. Ook in Indie telt zij leden en het verslag herinnert daaraan. Door de tusschenkomst, zoo lezen wij er in, van een geacht gewoon lid der Maatschappij *Arti et Amicitiae* werd de afdeeling *Batavia*, die slechts één lid telde, ... verwacht uitgebreid. Deze uitbreiding in een oord, ... zoo vruchtbaar voor de kunst kan worden, noopte o.. de H. H. Jan Gruyter en Paulus Scheltema Beduin ... te noodigen, zich aldaar met het correspondentschap ... belasten. Hoewel de verre afstand ons belette, tot nu toe het berigt van hunne aanneming te erlangen, hebben wij reden te vertrouwen, dat die ons weldra zal toekomen, en zoo onze werkkring in de overzeesche bezittingen eene gewenschte belangrijkheid zal verkrijgen."

Ook de reeds zoo lang bestaande Hollandsche Maatschappij van Fraaije Kunsten en Wetenschappen hield hare algemeene vergadering. Ook zij verkeert in bloeijenden toestand en telt 531 leden. Onder hare werkzaamheden is thans opgenomen de uitgave der beroemde muurschilderijen in de kerk te Naarden, terwijl zij ... prijsvraag heeft uitgeschreven eene geschiedenis van het vaderland onder de regering van koning Lodewijk.

Gij weet misschien, dat ook 's Hage eene zoo genaamde Teeken-akademie bezit, waar onderwijs in het teekenen wordt gegeven en door wier bestuur om de twee jaren eene tentoonstelling van schilderijen wordt gehouden. Ik schreef u reeds den uitslag dier tentoonstelling, waar op de voortbrengselen van twaalf schilders, zes nederlandsche en zes buitenlandsche, werden bekroond van staats- of gemeentewege, terwijl een honderdtal schilderijen, zoowel voor de verloting, aan de expositie verbonden, als door particulieren werd aangekocht. Het bestuur van oordeel, dat de instelling nog nuttiger zou kunnen werken, heeft de koninklijke goedkeuring gevraagd ... eene uitbreiding van het onderwijs, ten gevolge waarvan thans de Teeken-akademie ook eene industrieschool zal worden, waar natuurkunde, scheikunde en werktuigkunde zullen worden gedoceerd. Algemeen vindt dit plan bijval, daar zoodanige instelling ten eenenmale aan de hofstad ontbrak.

Eindelijk moet ik u op intellectueel gebied nog eene gebeurtenis mededeelen, die voor wetenschap en letteren niet van belang is ontbloot. Ongetwijfeld kent men in Indie de *Nederlandsche Spectator*, weekblad van den ouden heer Smits (Dr. M. P. Lindo.) Even zoo zullen daar ook de *Kunst- en Letterbode* en het maandwerk *De Tijdstroom* bekend zijn. Wij vernemen, dat de redactien van die drie periodieke werken zich hebben vereenigd als redactie van één weekblad, dat de drie genres, het wetenschappelijke, het humoristische en het novellistische in zich opnemen. Wanneer men de namen nagaat van hen, die tot dusverre de bijzondere redactien uitmaakten en thans de handen ineen hebben geslagen, dan mag men uit die zamensmelting veel goeds voor de letterkunde verwachten.

Als laatste berigten zou ik u den hoofdinhoud van eenige parlementaire bescheiden kunnen mededeelen, die thans juist publiek zijn geworden. Daar zij evenwel in geene betrekking tot Indie staan, onthoud ik mij daarvan, want van vervelend nieuws houdt gij evenmin als

(*Redactie.*) *Uw correspondent.*

ENGELAND.

De *Daily News* deelt een brief uit Shanghae mede, waarvan de volgende zinsneden, vooral in de tegenwoordige omstandigheden, niet onbelangrijk zijn:

»Ik heb een heer bij mij, die zes weken geleden uit Peking is teruggekeerd. Als Rus vermomd, was hij uit Petersburg derwaarts gereisd, maar twee dagen na zijne aankomst ontdekten de chinesche autoriteiten de list en gelastten hem terstond te vertrekken. Hij is slechts drie weken te Peking gebleven en over Siberië naar de rivier Amur, van daar, aan boord van een russisch oorlogschip, naar Japan en eindelijk herwaarts gereisd. Hij verhaalt, dat het russisch gezantschap nog niet te Peking was en veel moeite hebben zal, om er te komen. De leden van dat gezantschap zouden als krijgsgevangenen behandeld en door talrijke politieagenten bewaakt worden. Naar zijne verzekering bevinden zich 100,000 man, onder tenten gelegerd, in de omstreken van Peking. De soldaten van Tientsing zijn tartaarsche troepen, waarover een zeer bekwaam tartaarsch generaal het bevel voert en waaronder zich geen enkel Europeaan bevindt. Nog verzekert genoemde heer, kanonnen en revolvers van engelsch maaksel in de winkels te Peking gezien te hebben. Wat de Amerikanen betreft, men zegt, dat zij zich langs een omweg, die hun door de mandarijnen aangeraden was, naar Peking begeven hebben, maar men twijfelde, of het hun vergund zou zijn daar binnen te komen.

Londen, 22 September. Volgens den *Morning Post* moet de oorlog tegen China nu op eene grootere schaal worden gevoerd dan vroeger. »Wij moeten" zegt dat blad, aan den mond van de Peiho en op andere punten van de Chinesche kust een groot leger en eene sterke vloot vereenigen. Ditmaal moeten wij het geheele rijk aantasten. Wij moeten in het binnenland doordringen en de hoofdstad bestormen. Wij moeten aan den keizer van China en aan alle klassen van de bevolking des lands eene nadrukkelijke les geven. Dit zal van onze schatkist groote uitgaven vorderen; maar de oorlogskosten zullen voornamelijk moeten worden gedragen door degenen, die den oorlog veroorzaakt hebben, en bij den vrede zal aan China de betaling eener aanzienlijke schadevergoeding moeten worden opgelegd. Ook dan nog zal de onderneming aan Engeland veel geld kosten; doch de voordeelen, welke voor den wereldhandel van de definitieve openstelling der Chinesche markten te verwachten zijn, zullen daartegen zekerlijk ruimschoots opwegen."

FRANKRIJK.

Parijs, 21 Sept. Lord Cowley heeft Parijs niet verlaten; wel was alles voor zijn vertrek naar Biarritz in gereedheid, doch eensklaps ontving hij uit Engeland tegenbevel. Waarschijnlijk is hij te Parijs gebleven, om met graaf Walewski te onderhandelen over de Chinesche kwestie. Te dien opzigte is besloten eene gewapende ambassade naar China te zenden; dat wil zeggen, er zullen nieuwe ambassadeurs gezonden worden, maar vergezeld van eene legermagt, sterk genoeg om de eischen dezer ambassade met kracht van wapenen te ondersteunen.

Ingeval keizer Frans Josef zich naar Compiègne zou begeven, hetgeen zich echter niet schijnt te bevestigen, dan zal dit eerst in den loop van November moeten zijn, want het hof zal niet vroeger naar de residentie vertrekken. Het zal gedurende de maand October te St. Cloud vertoeven.

Parijs, 24 September. Onder de geruchten, welke ingang vinden, behoort dat het congres te Brussel zal vergaderen, onder voorzitterschap van den Koning der Belgen. Dat congres zal op de volgende gronden beraadslagen: Terugkeer van den hertog van Toscane, onder beding eener vrijzinnige staatregeling; teruggave van de Romagna aan den Paus, met een consulta en een burgerlijk gouverneur; afstand van Modena aan Parma onder schadeloosstelling van het huis Este; inlijving van Parma en Piacenza bij Sardinie; instelling van een onderkoning in Venetie met een nationaal gouvernement, onder voorzitting van den aartshertog Maximiliaan.

De Koning der Belgen heeft gisteren Biarritz verlaten, om zich naar Marseille en naar Genève te begeven. De reden voor dit reisplan is onbekend.

Parijs, 26 Sept. Wij kennen het antwoord van Victor Emanuel aan de deputatie der Romagna. De koning van Piemont was dezen keer achterhoudender, dan hij bij de deputatien van Parma, Modena en Florence is geweest, en, verre van de Romagnezen aan te moedigen, zich met Sardinie te vereenigen, heeft hij vormelijk verklaard, dat hij in zijne hoedanigheid van katholiek vorst, den diepen eerbied, dien hij het hoofd der kerk schuldig was, niet uit het oog kon verliezen. Wel is waar heeft hij bevestigd, dat de toestand der Romagna onmiddelijke hervormingen vereischte, en heeft hij de wenschen der bevolking aangenomen, maar hij heeft wel doen begrijpen, dat deze wenschen hem geen andere regten gaven, dan om de klagten der Romagna „voor de regtbank van Europa" te brengen, en hij eindigde met de deputatie de handhaving van orde, eendragt en vertrouwen op het hart te drukken.

De houding van koning Victor Emanuel in dezen heeft ten doel, de eindbeslissing van den strijd, die aan de groote mogendheden onderworpen is, gemakkelijk te maken. De aanhechting der Romagna zou groote moeijelijkheden opgeleverd hebben en de ernstigste verwikkelingen hebben doen ontstaan, in allen gevalle zou zij het werk der bevrediging vertraagd hebben. Nu deze moeijelijkheid van den strijd, die zich gaat ontwikkelen, ter zijde is gesteld, heeft men alleen de kwestie regtstreeks met den Heiligen Stoel te regelen, die natuurlijk niet kan weigeren, om zulke staatkundige en administratieve combinatien aan te nemen, als geschikt zijn, om de wenschen der bevolking te bevredigen, zonder de regten der pauselijke waardigheid te krenken.

Een der bekendste staathuishoudkundigen van Europa, tevens een der aanzienlijkste staatsmannen van Italie, de heer A. Scialoja, oud minister van financien te Napels, is tot secretaris-generaal bij het ministerie van financien te Turijn benoemd. Zulk een keuze vereert het sardinisch gouvernement en bewijst zijn streven, zich met uitstekende mannen te omringen.

Uit Florence ontvangen wij een brief, die eenige belangrijke bijzonderheden, omtrent den toestand aldaar, bevat. Mogen wij ons aan de verzekeringen van onzen correspondent houden, dan betoont de Toscaansche jeugd geen grooten ijver, om deel uit te maken van het leger der Ligne en van Midden-Italie. De waarheid hiervan is, dat het italiaansche volk weinig lust in den militairen stand heeft, en daar zij in dit oogenblik niet opgewonden zijn door den republikeinschen geest, gevoelen zij geen trek, om de wapenen op te vatten voor een doel, dat zij reeds gewonnen meenen te hebben en waarvan de uitslag meer van den wil der groote mogendheden, dan van hunne persoonlijke pogingen afhankelijk is.

De *Univers* deelt heden een herderlijken brief van den bisschop van Arras mede, waarin hij beveelt voor den paus te bidden.

Van verschillende zijden wordt het bevestigd, dat er een congres te Brussel zal plaats hebben. 't Is evenwel nog niet zeker, dat Engeland er zijn goedkeuring en geschonken heeft.

Marseille, 27 September. Het verblijf des keizers en der keizerin te Biarritz loopt ten einde. Zooals men weet, zijn reeds verscheidene der doorluchtige personen, die hier hun verblijf hielden, vertrokken. Het jacht *l'Aigle*, dat voor de keizerlijke pleziertogten diende, is naar Cherbourg teruggekeerd. Dit alles schijnt derhalve aantewijzen, dat HH. MM. zelven niet zullen toeven, met naar Parijs terug te keeren. Men weet niet, of de keizer nog eerst te Bordeaux zal blijven, om der uitnoodiging, hem van wege het gemeentebestuur dezer stad gedaan, gevolg te geven.

— Men schrijft uit Madrid, dat Frankrijk naar alle waarschijnlijkheid zijn voordeel zal doen met de aan zijn westelijk africaansche grenzen gedane aanvallen, om van Marocco de volgende voorwaarden te vragen: 1e. dezelfde handelsvoordeelen als Engeland; 2e grooter vrijheid voor zijne consuls in de maroccaansche havens 3e, vrijheid der christelijke godsdienst, gelijk te Constantinopel; 4e de vaststelling van een geregeld en gematigd belastingstelsel; 5e magtiging, om te Fez en te Mequinez consuls te hebben met alle waarborgen van zekerheid voor hun persoon en hunne eigendommen.

— Men schrijft uit het kamp van Chalons, dd. 24 Sept. „Sedert den 20 dezer is het kamp ontbonden en echter wachten alle corpsen infanterie hier in een verschrikkelijk weer de marscheorders voor hunne nieuwe garnizoenen. Men gelooft evenwel, dat te rekenen van morgen, het vertrek beginnen zal. Dit is zeker, dat het 63e van linie het bevel heeft ontvangen, marschvaardig te zijn, het 1e bataillon tegen den 28sten, de beide anderen tegen den 30sten. Deze bataillons gaan naar Neufbrisach, Colmar en Schelestadt."

Derhalve waren op den 24sten alle corpsen nog in het kamp, en de berigtgevers, die van den 21sten af aan gemeld hadden, dat de troepen waren begonnen, zich naar de hun aangewezen garnizoenen te begeven, waren verkeerd ingelicht.

Van Gibraltar is een brief ontvangen, die bevestigt, dat de ongelukkige Christenen van Rabat aan hunne vervolgers hebben weten te ontkomen: zij zijn ingescheept op een vaartuig, dat de engelsche consul gehuurd had, en zij hebben die stad zonder eenig ongeval verlaten.

DUITSCHLAND.

Berlijn, 24 Sept. Wegens de gewigtige rol, die het bekende Circassische opperhoofd Schamyl tot nu toe in de geschiedenis der Kaukasische volken heeft gespeeld, is de navolgende biographische schets zeker niet onbelangrijk te achten.

Schamyl, het beroemde opperhoofd der Kaukasische volksstammen langs de Kaspische Zee, in 1797 geboren, is afkomstig uit eene weinig bekende Tartaarsche familie in het dorp Himry, ten noorden van Daghestan. Het gezag, dat hij zich eenmaal verworven en in den oorlog uitgebreid heeft, had hij hoofdzakelijk te danken aan de godsdienstige begrippen dier volken, waarbij hij inzonderheid partij wist te trekken van het leerstelsel der Souffisten, volgens hetwelk er om de honderd jaren een man opstaat, die onder den naam van Mourchio (uitverkorene) vier opklimmende graden van godsdienstige volmaaktheid doorloopt en tot gebieder bestemd is. Uitgelokt door dit leerstuk van den Arabier Djela-Eddin, besloot Schamyl zich tot dien rang van uitverkorene te verheffen en wist het inderdaad zoover te brengen. Hij begon daartoe zijne loopbaan in 1824 en nam ijverig deel aan den zoogenoemden heiligen oorlog, door het opperhoofd Kasi-Mollah aan Rusland verklaard, en waarin de Circassiers zich tot 1831 krachtdadig deden gelden. Toen zij nu kort daarop door generaal Rose uit hunne positien werden verdreven, waarbij Kasi-Mollah sneuvelde, hield iedereen zich zóó vast overtuigd, dat ook Schamyl in den strijd was gevallen, dat het volksgeloof zijne onverwachte terugkomst uitsluitend aan zijne verrijzenis uit den dood toeschreef. Desniettegenstaande werd zekere Hanifad-Bey tot aanvoerder der strijders uitgeroepen, doch toen deze kort daarop door de Mouriden, eene soort van priesterlijke lijfwacht, was omgebragt, werd Schamyl als profeet en gebieder van den Kaukasus erkend, ofschoon hem de titel van Uitverkorene door de aanbangers van Paschaw Hadschi werd betwist, totdat zijne overwinningen op de Russische generaals Ivelitsch en Hafi, in 1837, daaraan een einde maakten. Twee jaren later vatte hij nu op nieuw de wapens tegen Rusland op, welken strijd hij tot in de jongste dagen hardnekkig heeft volgehouden, niet alleen door de Kaukasische bergstreken voet voor voet aan zijne aanvallers te betwisten, maar, deze zelfs meermalen met een gevoelig verlies terug te slaan. Gelijk men weet, heeft Rusland in dien krijg tien zijner bekwaamste generaals verloren, en ongetwijfeld zou in de laatste tijden ook aan den dapperen Woronzow en zijne 100,000 man hetzelfde lot zijn te beurt gevallen, wanneer generaal Freitag hem niet in de vallei van Akhaï met versterkingstroepen ware te hulp gekomen. Te vergeefs beproefden de Russen eene nieuwe taktiek, met de uitgestrekte bergwouden, die den Circassiers tot schuilplaats strekten, in brand te steken; want juist hierdoor was Schamyl genoodzaakt insgelijks van taktiek te veranderen, door in de Trans-Kaukasische provincien te vallen, van waar hij, na de best versterkte plaatsen veroverd te hebben, met een rijken buit beladen, zegepralend terugkeerde. Had hij tijdens den Krimoorlog van de gunstige gelegenheid tot een aanval op Stavropol en Tiflis willen gebruik maken, voorzeker ware hij alsdan geen onwelkom bondgenoot der Engelschen en Franschen geweest. Na dien tijd, vooral in 1858, scheen hem evenwel de krijgskans minder gunstig te zijn, ofschoon hij, na de jongste gebeurtenissen, niet minder dan Abd-el-Kader na den val van Algerie, zijn roem voor altoos in de geschiedenis ziet gevestigd. Overigens heeft zijn bestuur eene weldadigen invloed uitgeoefend op de verschillende volksstammen, tusschen welke hij langzamerhand ongemerkt eene inwendige en innige vereeniging heeft tot stand gebragt, zoodat het, bij zijn gunstig uiterlijk, zijne mannelijke welsprekendheid, zijne strenge matigheid en echte fierheid niet te verwonderen is, dat het volksbegrip in hem den uitverkorene des Hemels ziet. — Het drama *Schamyl*, van Paul Maurice, dat in den schouwburg *Porte St. Martin*, te Parijs, met zooveel succes is opgevoerd, heeft er niet weinig aan toegebragt, om den held van den Kaukasus ook buiten zijn vaderland eene uitgebreide populariteit te doen verwerven.

ITALIE.

Napels, 24 September. De berigten zijn heden zeer belangrijk, en buitengemeen ernstige geruchten loopen rond.

Men verzekert, hoewel ik het onder alle voorbehoud mededeel, dat de paus zijne hoofdstad heeft verlaten en naar Gaëta is gegaan, waar hij voor de tweede maal heenvlugt. In elk geval berigten de tijdingen uit Rome bepaald, dat Pius IX zich om redenen van gezondheid naar Terracina begeeft, en met verwondering hebben wij Frans II, dezen morgen te 4 uren, overhaast van Portici naar de romeinsche grenzen zien vertrekken. De hofpaarden, engelsche dieren, de koninklijke equipage, enz. zijn gisteren in allerijl op weg gezonden. De koning is vergezeld door de koningin en door zijn oom, den graaf van Trapani. Dat de heilige vader een toevlugtsoord op het grondgebied der beide Sicilien zocht, is voorzeker een valsch en voorbarig gerucht, maar buiten twijfel zal er te Terracina tusschen den koning van Napels en den paus een onderhoud plaats hebben. Dit onverwachte en om zoo te spreken mysterieuse onderhoud is een zeer belangrijke gebeurtenis. Het kan niet missen, of het moet ernstige gevolgen hebben, vooral in den tegenwoordigen toestand van Italie.

Bovendien schijnt het zeker, dat de stad Aquila, aan de andere zijde der beneden Abruzzen, in vollen opstand is. Trouwens, reeds sinds eenigen tijd heerschte in de Abruzzen groote ongerustheid. De koning had bevolen, dat in deze provincien, digt bij Chiati, een kamp zou geformeerd worden; dagelijks vertrokken er troepen derwaarts en er is nog een vrij aanmerkelijk corps zamengetrokken. Over de oprigting van dit kamp en over 't geen de troepen bij deze gelegenheid doen, bestond nog de grootste onzekerheid.

Te Napels heerscht een zekere ongerustheid. Een klein clandestin dagblad, de *Corriere di Napoli*, plaagt onze politie op een verschrikkelijke wijze. Dit weekblad tast het gouvernement echter niet aan; het bepaalt zich tot feiten en berigten. De *Corriere* geeft ook geen nieuwe berigten, maar deelt telkens de min of meer revolutionaire redevoeringen van de kamers van Florence en Bologna mede. De eersten zijn gratis in de voornaamste koffijhuizen verspreid door jonge lazzaroni, die hoedemakers rekeningen dachten te brengen. Deze ongelukkigen zijn spoedig gearresteerd en de politie heeft huiszoekingen laten doen bij de drukkers, en verschillende journalisten en schrijvers zijn gevangen genomen.

De paketboot der maatschappij de *Hellespont* heeft gisteren avond te half zes, bij het verlaten der haven, op de riffen van de punt van Pausillipa gestooten. De équipage, de passagiers, de brieven en een gedeelte der lading zijn gered. Het schip zal denkelijk geheel weg zijn. De graaf d' Aquila heeft er zich heen begeven, en sleepers der koninklijke marine hebben vruchteloos beproefd het te ligten. De fransche ambassade had zijn eersten secretaris, den baron d' Aquin, naar kaap Pausilippa gezonden.

P. S. Zoo even verneem ik, dat er troepenbewegingen plaats hebben en dat den generaals d' Ischitella, Viale en Entresiano gewigtige commandementen gegeven zijn.

Rome, 22 Sept. De gezondheid des pausen is tegenwoordig zeer goed. Sedert maandag is hij alle dagen uitgegaan, om kloosters of kerken te bezoeken.

Te Bologna is men niet tevreden met de mannen, die de zaken besturen; men wilde van hun kant meer werkzaamheid en geestkracht. Het bestuur schijnt vooral met de organisering zijner troepen bezig; het heeft 6000 uniformen besteld. De strijdkrachten der Romagna zijn te Rimini en omstreken geconcentreerd; zij hebben zelfs Granava, gelegen in de legatie Pesaro, bezet.

Drie generaals, Fanti, Garibaldi en Rosselli, zijn naar Rimini vertrokken. Fanti kent zeer goed de militaire positien dezer plaats, waar hij, gedurende de omwenteling van 1854, onder bevel van generaal Zucchi, den Oostenrijkers een dapperen, hoewel vruchteloozen tegenstand bood.

Men zegt, dat de in de Romagna zaamgetrokken troepen een totaal van 14,000 man uitmaken, terwijl de pauselijke, te Pesaro en Ancona vereenigd, niet meer dan 8000 man bedragen.

Kolonel Cramelli, die te Bologna het bevel voerde over de pauselijke troepen, op den oogenblik, dat de omwenteling in deze stad uitbarstte, is naar Rome teruggeroepen en zal ontslagen worden. Van Ancona naar Rome, heeft hij zijn laatsten togt tegen de roovers moeten doen, die de diligence op den weg van Macerata hadden aangevallen. De roovers zijn geslagen en geen der reizigers is iets aan lijf of goed gedeerd.

SPANJE.

Africaansche expeditie. Men schrijft van Algesiras, van den 17den, aan de *Iberia*, van den 21sten:

De stad is zeer levendig; er zijn huizen, die inderdaad met soldaten overladen zijn, maar niemand beklaagt zich: de vaderlandsliefde verdraagt alles. De gewone stilte der stad is door het muziek der verschillende regimenten afgebroken.

Er is bevolen, dat, te rekenen van den 15den Sept. af, de troepen te Ceuta een tractementsverhooging van 50 centimes daags zullen krijgen.

Het regiment van Saragossa heeft getrokken karabijnen ontvangen.

Een dagblad van Malaga meldt, van een scheepskapitein gehoord te hebben, dat een groot aantal fransche kanonniers zich gereed maakte, Tanger te bombarderen.

Alicante is een waar kampement, men ziet overal niets dan uniformen.

Den 14den heeft men verscheiden, door een sleepboot gesleepte, fransche oorlogschepen de straat zien passeren: zij stelden koers naar Tanger.

De *Bandera espagnola* beweert, dat eenige engelsche schepen wapenen hebben ontscheept en Armstrongs kanonnen hebben geplaatst op de kusten van het Riff.

RUSLAND.

Terwijl het Oostelijke deel van den Kaukasus thans aan den Russischen scepter is onderworpen, heeft de strijd op den regtervleugel der Kaukasuslinie nog niet opgehouden. Naar de *Kawkas* mededeelt, hebben in den loop van Julij aldaar onderscheidene, niet onbelangrijke gevechten plaats gehad. Zoo werd het kamp van het Adagum-detachement, den 4den, 5den en 6den Julij, de bezetting van Anapa, den 7den, en het Sassowkische station den 21sten door den vijand aangevallen. Het laatste gevecht was wel het belangrijkste. Het kostte den Russen 1 officier en 15 kozakken aan dooden en 1 officier en 67 man aan gewonden.

SYRIE.

Beyruth, 15 September. In mijn laatsten schreef ik u over de onlusten in den Libanon en de vrees, die men voor de uitbreiding des oorlogs koesterde. Thans kan ik u mededeelen, dat de vrede gesloten is; de gouverneur heeft het gebergte niet willen verlaten, zonder zeker te zijn van de feiten, en om tot dit gewenscht resultaat te komen, zijn de Druzen veroordeeld om te herbouwen, wat zij verbrand hebben; 't is nu te wenschen, dat de vrede opregt en zonder nevenbedoeling zij, doch ik kan dit kwalijk gelooven; de weinig innige betrekkingen, die steeds tusschen de Chris-

tenen en de Drusen hebben bestaan, kunnen even als vroeger blijven voortduren; maar wat mij doet hopen op en gelooven aan een langeren duur, is dit, dat bij een eersten twist of misverstand, die tusschen de tweederlei bevolking mogt uitbreken, het plaatselijk bestuur niet zal nalaten, zijn voordeel er mee te doen, door alle voorregten, die de bewoners des Libanons tot dusver genoten hebben, op te heffen, en zich te beijveren, de cheiks en gouverneurs door Turksche beambten te doen vervangen, hetgeen de Christenen niet erg en de Drusen nog minder bevallen zou.

Ik heb u een slechte tijding meê te deelen; sedert eenige dagen heeft de gezondheidsraad sterke vermoedens van het aanwezig zijn der pest in de stad en hij geeft oningevulde bewijzen aan de schepen. De Fransche en Oosterijksche stoombooten hebben geen gemeenschap met de reede willen hebben. Alleen een Russisch vaartuig heeft passagiers en vracht aangenomen. Alles doet hopen, dat deze vermoedens weldra zullen verdwijnen, en wat mij noopt dit te gelooven is, dat, indien de ziekte hevig ware geweest, zij reeds den tijd had gehad kwaad te doen, terwijl er tot heden nog maar twee of drie gevallen zijn geweest, waarin men eenig vermoeden koesterde.

P. S. In het district Féthuce zijn nieuwe wanordelijkheden uitgebroken. Drusische roovers hebben de eigendommen van verschillende aanzienlijke inwoners geplunderd en verwoest, onder welke die van een oud koopman, een fransch onderdaan, die van Marseille in zijn geboorteland was terug gekeerd. Deze eerwaardige grijsaard heeft een rekest gezonden aan graaf de Bentivo Ghia, consul-generaal van Frankrijk te Beyruth.

JAPAN.

Uit Japan verneemt men, dat den 25sten Augustus, een gruwelijke moord op een Russischen zee-officier, Manfet genaamd, en een zijner volgelingen, benevens den hofmeester van den commandore, in de straten van Yoxama, een dorp in de nabijheid van Kanagawa, gepleegd is. Men schrijft deze misdaad toe aan eenige japansche ambtenaren, die, op aandringen van een der vreemde gevolmagtigden, gedegradeerd zijn. Generaal Mouravieff bevond zich gelukkig met een aantal oorlogschepen van Jedo, en weigerde deze stad te verlaten, alvorens voor dezen moord volledig voldoening was gegeven. Het gevolg was, dat de hoogste beambte in Kanagawa, door het japansche gouvernement, ontslagen en het Zuidelijk deel van het groote eiland Saytalien aan de Russen is afgestaan. Daar deze bereids het noordelijk gedeelte vroeger in bezit hadden, zoo mag men aannemen, dat het geheele eiland zich thans in hun handen bevindt. Men verwacht, dat er te Jedo eene verandering van ministers zal plaats vinden, waaronder eene, welke voor de vreemdelingen als gunstig beschouwd wordt. De dollarkwestie was nog niet geregeld.

Varia.

Als een bewijs, welke diepe, grondige kennis de journalisten *der groote natie* van onze koloniën hebben, diene het volgende, dat wij, woordelijk vertaald, mededeelen.

Men leest in de *Pays:*

Een particulier telegrafisch berigt meldt, volgens ontvangen tijdingen van Batavia, dat er, den 24sten Mei, een algemeene moord op de Christenen, in het nederlandsch gedeelte van 't eiland Borneo, heeft plaats gehad en dat het sein daartoe gegeven is door bedevaartgangers van Mecca.

Er zijn onnaauwkeurigheden in deze depeche, die wel waard zijn hersteld te worden. Het eiland Borneo, in de indische zee, na Nieuw-Holland het grootste eiland der wereld, wordt door zeer verschillende volksstammen bewoond. Het aan de Hollanders onderworpen gedeelte bevat veertien staten, van wie een enkele, het koningrijk Pontianak, omstreeks het midden der 18e eeuw, door een Arabier, met name Abdul-Rachman, gesticht, de Mohamedaansche godsdienst belijdt. Niet in dezen staat, maar in het rijk Succadana, welks bevolking de *javaansche godsdienst* belijdt, hebben de bedoelde moordtooneelen plaats gehad.

De inwoners van Succadana vereeren *Dionta*, den grooten werkmeester der wereld, (*le grand ouvrier du monde*) de schimmen hunner voorouders en zekere vogels, die hen tot voorteekens dienen. De verschrikkelijke moorden, die zij bedreven hebben, moet men aan staatkunde, niet aan godsdienst toeschrijven. Men kan ze niet op rekening stellen van de bedevaartgangers van Mecca, die behalve om bovengenoemde redenen, te verre van Borneo verwijderd zijn, om zulk een invloed uit te oefenen op de Mahomedanen, die er worden aangetroffen.

Eene les voor coquettes.

Voor eenige dagen had zich te Baden een aanzienlijk gezelschap rondom de roulette-tafel verzameld. Onder anderen bevond mevrouw de R... zich aldaar aan den arm van haren echtgenoot, en door hare vrienden omringd. Zij speelde niet, doch vergenoegde zich met het spel gade te slaan.

Plotseling kwam een denkbeeld bij haar op; zij sprak tot haar echtvriend; »Henri, indien ik eens mijne jaren inzette, gij-zelf hebt mij immers eens dezen raad gegeven!"

»Gewis," antwoordde deze, »eene vrouw, die op het nommer van haren leeftijd speelt, kan bepaald zeker zijn, de eerste maal te winnen."

»Welnu, laat ons de proef eens nemen, ik ga twee Louis op mijn ouderdom zetten."

En terwijl zij dit zeide, opent zij hare beurs en neemt er twee Louis uit. Allen zijn reikhalzend nieuwsgierig om te zien, op welk nommer de beminnelijke dame de beide goudstukken plaatst.

Zij buigt zich ongekunsteld voorover en legt ze op No. 36.

Mevrouw de R... is zeer elegant, zeer schoon en het nommer schijnt juist gekozen.

»Het is wel," zeide de directeur.

De bal vliegt, rolt, kaatst terug, neemt weder een loop en staat eindelijk stil op . . . No. 36.

»Gij ziet," hernam thans haar echtgenoot, »dat mijn raad goed was. Bijaldien gij slechts de waarheid had gezegd, zoudt gij 60 Louis hebben gewonnen."

De dame was verlegen,.... doch niet omdat zij verloren had.

Ingezonden-Stukken.

Antwoord aan den Heer S.

De heusche wijze, waarop schrijver S in het no. van ll. Zaturdag van het Handelsblad de zwakke punten van ons repliek op zijn oorspronkelijk stuk heeft aangewezen, noopt ons nogmaals, de kwestie, welke zich nu tot een enkel bezwaar bepaalt, te behandelen.

Wij geven den schrijver al dadelijk toe, dat, wanneer de actien in veel handen verdeeld zijn, — het belang van den contribuant al zeer spoedig grooter kan worden, dan van den actionair, wanneer *alleen* gelet wordt op het bedrag, dat elk in 't bijzonder aan de Maatschappij heeft toevertrouwd. Op den duur zal dat ook het geval worden met de actionairs en contribuanten in massa tegen elkander overgesteld — immers het bedrag der ingelegde penningen zal eerstdaags dat van het waarborgkapitaal verre overtreffen.

Intusschen is door deze erkenning het pleit nog niet ten voordeele van S beslist — immers diezelfde bemerking kan gemaakt worden ten opzigte van elke credietinstelling — ook daarin overtreft het kapitaal, door 't crediet daargesteld, het bedrag door de aandeelhouders als waarborg gefourneerd. En zal nu daaruit de gevolgtrekking worden afgeleid, dat bijv. houders van bankpapier gezamentlijk even groot belang in de bank hebben als de actionairs, gevolgelijk ontdekt worden dat een bank *zonder* — even goed, en beter, als met een waarborg kapitaal kan werken?

Stellig niet; de houders van 't credietpapier, ofschoon voor veel grooter bedrag in de bank betrokken, weten dat het waarborgkapitaal eerst geheel uitgeput moet zijn, voor zij schade kunnen lijden.

Ons denkbeeld, dat het bestuur in handen van actionairs omzigtiger moet zijn dan van contribuanten, is juist hetgeen wat S. voorkwam, in ons vroeger betoog eene inconsequente gevolgtrekking te zijn, en hetgeen hij door feiten trachtte te weerleggen.

Laat ons die feiten nu eens *op onze wijze* voorstellen, en dan aan anderen overlaten te beslissen, wiens gevolgtrekking juist is.

Er werden opgerigt indische partikuliere fondsen, onder oppertoezigt van het Gouvernement.

De magtige hand van het gouvernement bragt redding aan, toen het fonds op den rand van volslagen ondergang was gebragt.

S. zegt: met hartstogt hebben de deelhebbers de belangen der gepensioneerden verdedigd.

Wij zeggen, de contribuanten hebben het onaangenaam gevonden, dat zij belast werden met de gevolgen van een vroeger slecht beheer, hetwelk toch onder Gouvernements toezigt had gestaan. Zij hadden die gevolgen op 's Gouvernements schouders willen laden, en voor zich-zelve een nieuw, op beter grondslagen rustend fonds willen opgerigt zien. — Toen het Gouvernement dien last niet op zich wilde nemen, ja, toen begrepen de toenmalige beheerders, dat in geen geval de gepensioneerden moesten lijden; zulk een gevaarlijk antecedent wilden zij voor zich en de hunnen en teregt niet daargesteld zien. Maar denk een oogenblik het Gouvernement weg — de deelname niet verpligtend — en wat zou er dan geschied zijn, tijdens de insolventie aan 't licht kwam?

Wij zijn opregt genoeg van te belijden, dat wij gelooven, dat uitsluitend onder deelhebbers ook waakzame bestuurders zouden te vinden zijn — en toch ten opzigte van Levensverzekering achten wij de oprigting zonder waarborgkapitaal onmogelijk, tenzij de deelneming plotseling algemeen wordt, hetgeen niet te verwachten is; want denk dat waarborgkapitaal weg — en laat in de eerste jaren meer verzekerde sommen uit te betalen zijn dan het gezamentlijk bedrag der premiën — wie zal dan betalen? Is de deelname algemeen, dan kan dat geval niet voorkomen.

Bij elke assurantie-maatschappij, van welken aard ook, heeft het kapitaal ook geen andere strekking, dan om de eerste risico's te dragen.

Het kapitaal is een brug, om over den stroom te komen; daarna kan hij gemist worden; maar de kosten van daarstelling zullen toch voldaan moeten worden. Het is nu maar de vraag, die onkosten zoo gering mogelijk te maken — en het betoog van S. heeft reeds uitgewerkt, dat het kapitaal niet volgefourneerd zal worden.

Gaat de zaak goed — dan kunnen bestuurders-contribuanten waken, dat er geen fournissementen meer plaats vinden.

En hiermede zouden wij het wederantwoord, op het stuk van S kunnen eindigen, indien wij niet nog een paar bemerkingen in het midden wilden brengen.

Eerstens halen wij hieraan eene opmerking elders gelezen; namelijk dat bij een onderlinge Maatschappij, door het ontstaan van een kapitaal (het reserve-fonds), moeijelijk af te bakenen regten tusschen oude en nieuwe deelhebbers geboren zullen worden, welk bezwaar bij een gemengde compagnieschap niet wordt ontmoet, wanneer dat reeds door actionairs oorspronkelijk bijeengebragt is.

S meent, dat de rente-standaard van 6 pCt. niet te hoog is gesteld. Wij hopen dat met hem, maar brengen hem toch in herinnering, dat de fondsen wel altoos 6 pCt. bedingen, maar hunne gelden niet altoos grif uitgezet hebben, en dat evenzeer als voor 8 jaar de rente-standaard voor gelden, op hypotheek uitgezet, van 7 tot 6 is neergegaan, die daling later nog verder gaan kan.

Dat de wet van sterfte in Indië reeds zoo zeker is, dat daarop eene zuivere berekening kan gebaseerd worden, is na de verzamelde statistiek daarover gebleken niet zoo te zijn — alleen de statistiek van het leger is juist — de wet van sterfte is alleen genoeg bekend, om een veilige grens aan te nemen.

En nu zegt S, door die grens te ver uit te zetten naar den kant der veiligheid, bespeurt men den invloed van het kapitaal. Toegestemd, maar niet uitsluitend ter wille van het kapitaal, tevens tot heil der contribuanten.

Ja het *noodige*, zoo schraal mogelijk, moet geëischt worden, het is toch goed, dat er een tegenwigt gesteld wordt, opdat de zucht om zoo weinig mogelijk te vorderen, niet te ver gedreven wordt: dat tegenwigt is het kapitaal.

En, met de wijziging opzigtens het gedeeltelijke fournissement zal men nu verkrijgen de onmisbare voordeelen, welke het kapitaal aanbrengt — terwijl de daaruit voortvloeijende onkosten zoo gering mogelijk worden gemaakt.

BATAVIA, 13 *November*.

(*Redactie*) L.

Opéra.

Als tweede voorstelling in het tweede abonnementsjaar werd gisteren avond *de Favorite* opgevoerd. Hoewel deze opéra niet tot de meesterstukken der opéramuziek in 't algemeen, noch zelfs tot die van Donizetti in het bijzonder behoort, is de Favorite toch een favorite van ons publiek. De zaal was daarom zeer bezet. Het strekt ons tot innig genoegen, de kunstenaars van gisteren avond met den goeden afloop geluk te mogen wenschen.

De heer *Carnaud* scheen ons in den beginne niet regt op zijn *aise*, maar gaandeweg werd dit beter, en vervulde hij zijn koningsrol in verscheiden scênes met waarheid en natuurlijkheid. Vooral in de scêne tusschen hem en den priester was hij zeer waar, zagen wij de wereldlijke en geestelijke magt tegen elkaar kampen. Zijn: *mais je suis le roi!* en de daarbij gevoegde actie waren voortreffelijk.

Denzelfden lof, in nog grootere mate, geven wij den heer *Bonnet*, die, vooral in de twee laatste actes, den strijd tusschen liefde en eer meesterlijk verpersoonlijkte. Hij begreep zoo goed zijn rol, dat zijn spel en zang verscheiden malen geen rol meer waren, maar natuur. Waardig werd hij hierin ter zijde gestaan door Mad. *Gayraud de Molins*, bij wie wij — en het is ons regt aangenaam, dit opentlijk te kunnen betuigen — een grooten vooruitgang opmerkten. Sints het vorige jaar, dat wij haar hoorden, is zij veel vaster van toon, beter van actie geworden. Wij hopen dat zij met haar ijverige studie zal voortgaan, en nog wat meer leven hier en daar in hare houding en gebaren zal brengen. Beiden werden dan ook teruggeroepen, en het zij hun ten bewijze dat het publiek gaarne de artistes aanmoedigt, als zij slechts toonen, zich te willen volmaken, gelijk met deze twee in groote mate het geval is.

De heer *Bouchet* is altoos de heer *Bouchet*, overal en altoos en in alle omstandigheden dezelfde.

Den heer *Soulié* willen wij een vraag doen: »Hebt gij wel eens een oogenblik nagedacht over de rol van *Don Gaspard* in de Favorite? Hebt gij wel eens gedacht over de houding van dien edelman tegenover den Kastiliaanschen koning in dien tijd?

(*Redactie*).

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		NAAR.
November	14	Portugeesch	Parnetta	B. A. Gutterres	Melbourne	14 Oct.	Macao
"	16	Engelsch	Harriet	W. Black	Batavia	15 Nov.	Singapore
"	—	Hollandsch	Clio	Wijnmalen	"	— "	Nederland
"	—	"	Maria Agnes	B. ten Brink	"	— "	Amsterdam
"	—	Engelsch	Kockland	H. J. Sargent	Manila	28 Oct.	Boston

Aangekomen schepen te *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		AGENTEN.
Novemb.	16	Ned. Indisch	stooms.	Oenarang	S. van Hulsteijn	Samarang	15 Nov.	Landberg Bez. de Bie & C
"	—	"	bark	Fathul Joesoer	Said Alhabassij	Balie	15 Oct.	Buijs, Jacobsen & Co.
"	17	Hamburg	"	Elise Rubske	R. Boijsen	Indramaijo	16 Nov.	Metz, Wilmans, Buijs & C
"	18	Ned. Indisch	schip	Egbert	B. Tormijn	Pamanoekan	17 "	Maclaine, Watson & Co.

Vertrokken schepen van *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR.
November	17	Nederlandsch	bark	de Beurs van Rotterdam	T. de Vos	Nederland
"	—	Ned. Indisch	"	Alhamdanie	Said Alhabassij	Soerabaija via Tagal
"	—	"	"	Sarie Elmashoor	Moh. Yassin	Samarang en Banjermassing
"	—	"	"	Joedoel Barie	Sech bin Jaffar	Soerabaija
"	—	"	stooms.	Samarang Packet	J. F. Scheel	Pamanoekan
"	18	Nederlandsch	bark	Alexander	Dekker	Soerabaija
"	19	Ned. Indisch	"	Pictura	K. H. Leonard	"
"	—	Nederlandsch	schip	Jacoba	F. M. Schaap	Samarang
"	—	Ned. Indisch	bark	Hinggoan	Lim Yoehok	Rembang

In lading liggende schepen te *Batavia*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	brik	Louise Roeloffina	J. A. Sijbrandi		Haager & Schuurman.
"	bark	Jan Pieterzoon Koen	P. A. C. Hugenholtz	Samarang en Soerabaija	"
"	"	Sophia Koningin der Nederlanden	L. A. Klein	Rotterdam	Schimmelpenninck & Co.
"	"	Dolfijn	C. B. Brandligt		"
"	"	Johannes Anthonius	F. Metz		Landberg, Bezoet de Bie & Co.
"	"	Cheribon	Coers		"
"	"	Per Aspera ad Astra	J. Admiraal	Nederland via Tjilatjap	"
"	"	Bellona	J. O. Kluin		J. Cezard & Co.
"	"	Copernicus	L. Visser	Samarang	"
"	"	Stad Schiedam	J. T. Wulp	Soerabaija	"
"	"	Macasser	J. Ripp		"
"	"	Ridderzijk	M. Löschen		Morgan, Melbourn & Co.
"	schip	Soerabaija	de Boer	Rotterdam	Busing, Schröder & Co.
"	"	Cornelia	G. de Vries		van Ommeren, Rusb & Co.
"	bark	Ridderkerk	Teerlink		B. Koopmanit & Co.
"	"	Java	S. S. van Dam		"
"	schip	Elipse*	C. J. Doeksen		"
"	bark	Nederland en Oranje*	van Ruijven		Dümmler & Co.
Ned. Indisch	brik	Atfatoel Rachman*	Sech Bafadel	Muntok	B. J. Jacobs.
"	bark	Alnoer*	Sech Sultan bin Achmat	Samarang	"
"	"	Saijool Gair*	Sech Basarahiet	Cheribon	Buijs, Jacobsen & Co.
"	"	Al Osmanie*	Sech Bahasoun	Singapore	"
"	"	Srie Balgair*	Sech bin Soenkar	Cheribon	"
"	"	Y esseriu*	Said Alkaf	Singapore	"
"	brik	Roodathool Jena*	Moh. Said		"
"	"	Cheribon Packet*	W. F. Massingham		Pandel & Stiehaus.
Engelsch	bark	Joseph Bushby*	G. Justice	Singapore	Martin, Dyce & Co.
"	"	Richard Thornton*	Sinclair	Londen	"
"	"	Nemesis*	Young	Engeland	The Borneo C. Limited.
Deens	"	Herluf Trolle*	A. C. Wandall		C. Bahre & G. Kinder.
"	"	Ludwig Holm*	L. Leigh		"
Hamburg	"	Arracan*	Kuhlker		Busing, Schröder & Co.
"	"	Amazone*	C. F. Riese	Holland	Metzendorff, Wilmans, Buijs & Co.
Zweedsch	"	Superior*	Cullberg	Nederland	"
"	schip	Prins Carl*	Bergman		J. Cezard & Co.
"	bark	Avik*	Ahlborg	Singapore	Pitcairn, Syme & Co.
"	"	Hedwig*	Sjögren	Stockholm	Busing, Schröder & Co.
Oldenburg	"	Oldenburg*	H. H. Binger		"
"	schoener	Alfred Hermann*	W. Brummer		E. Moormann & Co.
Fransch	bark	Fernand*	J. M. Blanchet	Nantes	"
Amerikaansch	"	Oriental*	Parker	Bremen	Maclaine Watson & Co.
Meckelenburg	schip	Alt Meckelenburg*	Grosser	Sydney	"

De Particulieren schepen zijn aangeduid met een*

TWEEDE BIJVOEGSEL behoorende bij den *Java-Bode* van Zaturdag, den 19 November. No. 93.

Aangekomen schepen te *Soerabaija*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NVA
November	8	Ned. Indsch.	bark	Den Elshout	E. J. Bonjer	Batavia
"	—	"	"	Dorothea Henriette	D. Smit	Banjermassing
"	—	Ned. Indisch	"	Voolkoos Seroer	Sech Bahazoan	Samarang
"	—	Nederlandscg	"	Welvaart	J. N. Mooi	Batavia
"	—	Ned. Indisch	"	Talsum	H. A. Tholen	Uit zee terug
"	—	"	"	Banda Balhair	Sech Moleima	Batavia
"	—	Nederlandsch	"	Johanna Maria	L. J. Wilhelmie	"

Vertrokken schepen van *Soerabaija*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
November	5	Nederlandsch	bark	Bulgersteijn	B. Verhagen	Macasser
"	6	"	"	Bommelerwaard	Loos	Nederland
"	—	"	"	Kemanglen	W. Muller	"
"	—	"	"	E. W. van Dam Isselt	Kolm	"
"	—	"	"	Reijerwaard	W. J. Sablairolles	"
"	—	Ned. Indisch	"	Bacht Mastora	Said Aloewie	Banjermassing
"	—	"	stooms.	Soedul Barie	Sech Ganam	"
	—	"	"	Palembang	W. A. J. Kuller	Batavia
"	7	Z. M.	"	Balie	luit. t/z. 1 kl. van Capellle	Macasser

In lading liggende schepen *te Soerabaija*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Amerikaansch	schip	Spitfire	J. W. Areij	Amsterdam	Fraser, Eaton & Co.
Nederlandsch	"	Goede Verwachting	van Lindouck	Nederland	"
"	"	Helena Constantia	R. M. Dorema		"
"	"	Nederwaard	Kwakkelsteijn	Nederland	"
"	"	Welvaart	Mooi	Sumanap. en Tjilatjap	"
Hamburgsch	"	Herschel	Hauschild		Mathieu, Ebbs, Ruys & Co.
Amerikaansch	"	Witch	Hultman	Boston	"
Nederlandsch	"	Generaal Michiels	D. de Wilde	Nederland	Schimmelpenninck & Co.
"	"	Hollandia	C. C. Ruig	Nederland	"
"	"	Vier Gezusters	J. Bik		B. Kopersmit & Co.
"	"	Nederland en Oranje	Rosier	Nederland	"
"	"	Japan	Muller	Holland	B. J. van Eck & Co.
"	"	Quatre Bras	F. B. Bondix	Holland	"
"	"	Nieuw Lekkerland	Hoffmann	Nederland	E. ten Brink & Co.
"	"	Scheveningen	Annokkee		"
"	"	Neerlands Koningin	G. Geerling		"
"	"	Herman de Ruiter	P. J. Feijnt	Nederland	"
"	"	Buitenzorg	Ruhaak	Nederland	"
"	"	den Elshout	E. T. Bonjer	Nederland	"
"	"	Johanna Maria	L. J. Wilhelmie	Nederland	"
"	"	Agatha & Maria	W. B. van Zijp	Amsterdam	P. Kervel & Co.
"	"	Mentor	Duinker	Amsterdam	"
Engelsch	"	Crouch Brothers	G. Crouch	Nederland	Hill Broekman & Co.
"	brik	J. C. Ross	Ballard	Batavia	"

Aangekomen schepen te *Probolingo*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov.	4	N. I.	schoen.	Hoseeng	Intje Lanang.	Soerabaija.
"	—	"	"	Antilope	Pa Katjoong	"
"	—	Gouv.	kruisb.	No. 64	Noog	"

Vertrokken schepen van *Probolingo*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Nov.	3	Ned.	bark	Catharina Maria	J. A. Ballot	Nederland.

Aangekomen schepen te *Palembang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct.	15	N. I.	bark	Maijmoon	Said Kassim	Pamakassan.
"	22	"	"	Aldjoesoor	Said Noch	"
"	24	"	schoen.	Sohotdin	Said Alie	Muntok.
"	28	"	bark	Kim Hinsing	Liem Biauwtoe	Singapore.

Vertrokken schepen van *Palembang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct.	14	N. I.	schoen.	Masoehoet	Said Alhabassij	Linga.
"	24	"	bark	Oedjong Pandan	Long Kingjang	"
"	27	"	schoen.	Sohotdin	Said Achmat	Muntok.
"	28	"	"	Nathar	Ong Kesing	Linga.

Aangekomen schepen te *Sumanap*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct.	24	N. I.	bark	Faidool Rachman	Said Baälie	Batavia.
"	26	"	"	Faulke Nasser	van Garling	Soerabaija
"	—	"	"	Gouverneur Schaap	Mohamat	Bima.

Vertrokken schepen van *Sumanap*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct.	24	Ned.	bark	Dirk Arnold	de Veer	Tjilatjap.
"	25	N. I.	schoen.	Miftailfarie	Oewa Saenoer.	Riouw
"	27	"	bark	Djoedool Barie	Said Makenoen	Bonthain.
"	28	"	"	Machamoedie	Said Segaf	Grissee.
"	29	"	brik	Rachmanie	Osman	Banjoewangie

Aangekomen schepen te *Tjilatjap*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov.	4	Ned.	bark	Dirk Arnold	de Veer	Sumanap.

Vertrokken schepen van *Tjilatjap*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Nov.	2	Ned.	brik	Louise Roeloffine	J. A. Sijbrandi	Batavia

Aangekomen schepen te *Panaroekan*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct.	26	Ned.	bark	Louis	J. P. Hessels.	Soerabaija.
"	28	"	"	Regina Maria	S. Ouwehand.	Probolingo.

Vertrokken schepen van *Panaroekan*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct.	25	Ned.	bark	Java Koerier	G. Diepering.	Nederland

MARKTPRIJZEN.

TE BATAVIA, DEN 18 NOVEMBER.

Arak, *f* 45,— met belangrijke afdoeningen.
Koffij, Java *f* 35,50,—
———, Padang,
Suiker N°. 16 *f* 16,—
Jenever A. V. H. bij Reynst en Vinju *f* 14,— p. kelder, in Consumptie.
Rijst, Indramajoe met zakken, geen voorraad
———, witte Batavia, 1ste kwaliteit, *f* 140,— @ *f* 150,—
———, " " 2de kwaliteit, *f* 120,— @ *f* 135,—
———, Carga *f* 100 @ *f* 110,—
———, Gouvernement, 103%.
Wisselkoers op Holland 103 à 103½%,— Engeland *f* 11¼,— Singapore *f* 2,70 China *f* 2,80,— Calcutta *f* 122,— nominaal.

TE PASOEROEAN, DEN 9 NOVEMBER.

Suiker N°. 16 3000 pic. *f* 15¾ afgedaan, *f* 15½ geboden.
Rijst, (witte) ꝑ koyang *f* 150,—
Id. (carga) " " " 120,—
Olie, (klapper) pic. " 25,—
Id. (katjang) " " 17,—
Wisselkoers 102 @ 103 pCt.

Restant Producten in 's lands pakhuizen, den 9 November 1859.
55,006-49 pic. Suiker, oogst 1859.
112,305-62 " Koffij " 1859.

Den 9 November waren in de Gouvernements Pakhuizen afgeleverd, uit den oogst van 1859.

DER FABRIEK		Gouv. levering PIC. SUIKER.	vrije beschikking.
Wangoon Redjo,	a	10,582—89.	
Ardjo Sarie,	a	14,130——.	9,826—52
Ardie Redjo,		14,298—62.	
Yoso Wilangoon,		7,458—99.	
De Hoop,		11,638—88.	
Djacatra Oost,	a	9,800——.	12,004—47
De Onderneming,	a	11,050—01.	13,530——
Wono Redjo,	a	9,806——.	4,908—67
Kloerahan,	a	10,304—04.	4,736—44
De Goede Hoop,	a	6,860——.	3,015—31
Gaijam,	a	10,998——.	1,518—87
Becassie Oost,	a	7,884——.	8,661—10
Dankbaarheid,	a	7,056——.	4,316—16
Soeko Redjo,	a	7,500—08.	11,000—24
Kawis Redjo,		11,430—04.	
Sarie Redjo,	a	3,000—10.	4,166——
Pleret,	a	10,272—03.	2,061—69
Te Zamen		163,569—18 pic. Suiker.	79,728—97
		167,822—62 " Koffij.	

N. B. van de fabrieken met a geteekend is de Gouvernements levering afgeloopen.

TE SOERABAIJA, DEN 14 NOVEMBER.

Suiker *f* 15,50 @ *f* 16,—
Koffij, nominaal.
Rijst, (Carga) ꝑ koijang *f* 130 @ *f* 140,—
Idem (witte) " " *f* 160 @ *f* 170,—
Koehuiden ꝑ pic.
Arak ꝑ legger *f* 45 @ *f* 50,—
Olie (Klapper.) *f* 25,—
Olie (Katjang) *f* 18,—
Kadjang Matten *f* 7,—
Rotting *f* 8 @ *f* 9,—
Wisselkoers 102½ @ 103%

Handelsberigt van China.

HONGKONG, 29 OCTOBER 1859.

Thee. De volgende afschepingen vonden, gedurende de laatste veertien dagen, naar Engeland plaats. Van Shanghae de *Assyrian* met 634,700 ℔ en de *Wynaud* met 553,800. Van Fuh-Chau, geene. Van Canton de *Mirage* met 952,650 ℔ en de *Congo* (met order) voor Cork met 403,800, — zoodat de geheele uitvoer sinds 1 Julij 24,454,300 ℔ bedraagt. De *Valdinia* voor Liverpool, en de *Kate Carnie* voor Londen zijn van Whampoa gezeild, doch hun Carga's zijn nog niet juist bekend.

Naar de Vereenigde Staten van Noord-America vertrokken de *Pampero* van Shanghae met 1,157,200 ℔. en de *Mijonaut* en *Witchcraft* van Fuh-Chau met 609,300 en 805,000 respectievelijk.

Zijde. Naar Engeland namen de stoomboot *Malabar* 2,563 en de *Assyrian* 895 en de *Wynaud* 532 balen mede, hetgeen tot heden een totaal van 23,922 balen geeft. De stoomboot *Norna* naar 2,450 balen voor Southampton in.

Naar Marseille vervoerde de *Malabar* 394 balen, zoodat het geheel voor dit saisoen 1,417 balen geeft. De *Norna* vervoerde derwaarts 450 balen.

Opium. De afdoeningen waren gedurende de laatste 14 dagen onbelangrijk. In Patna soort ging een weinig om en voor de Kust werden eenige hoeveelheden tegen $ 722,50 @ $ 725 genomen. De transactien in Benares waren onbelangrijk, zij gold $ 720 voor nieuwe en $ 700 voor oude, nominaal. Voor Malwa bestond goede vraag, maar de nieuwe Opium is zeer week en de eerste soort moeijelijk te verkrijgen. De Turksche vond geene vraag en de voorraad groeit aan.

Handelsberigt der Philippijnsche Eilanden.

MANILA, 22 OCTOBER 1859.

In den uitvoer heeft, gedurende de laatste 14 dagen, weinig verandering plaats gevonden. De prijzen zijn niet veranderd en het ruwe weder heeft het lossen en laden bemoeijelijkt.

Hennep. Geene verandering. 14,600 picols kwamen ter markt en werden @ 4 $ 87,50 genomen. Eene kleine hoeveelheid Quilot bedong 6 $ 12,50.

Suiker. De prijzen bleven dezelfde. Een niet aangenomen bod voor een kleine hoeveelheid beliep ℔ 5,50. Omstreeks 7000 picols Taal werden @ 3 $ 59 en 9,500 Cebu en Iloilo @ 3 $ 62,50 genomen.

Rijst. Twee partijen werden voor $ 2 zilver van de hand gezet, de eene Ilocos en de andere Pangasinan, omstreeks 1200 cavans te zamen bedragende. 10,000 picols Java en 5,000 van Singapore vonden voor de provisien @ 2 $ goud aftrek.

Sapanhout. De aanvoer was onbeduidend, eene hoeveelheid goede qualiteit werd 1 $ 25 gerealiseerd.

Huiden. Weinig aanvoer en algeheele afzet voor 7 $ 50 @ 7 $ 75 voor Buffel—, en 13 $ 00 @ 13 $ 50 voor Koehuiden.

Harsen. Eene kleine hoeveelheid Gomelastiek bleef zonder bod. Twee partijen pek, bedragende 1,500 koeken, werden @ 10 $ 50 de honderd genomen.

HANDELSBERIGTEN.

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA,

VAN DEN 9 TOT EN MET DEN 12 NOVEMBER 1859.

Aanvoer.

Van Hamburg per Deen schip *Maria Christina*, gez. Vos, agt. Pandel en Stiehaus.

15 kn., 18 coll. manufact., 25 do. wijn, 309 do. cognac, 28 kn., 31 coll. koopmanschappen, 2 kn. hoeden, 1 do vruchten, 65 coll. meubelen, 15 do. conservis, 5 piano's, 26 vn. blik, 625 do. spijkers, 20 do. hagel, 50 do. bier, 18 kn. spiegels, 78 bladen zink, *Agenten.*
2 piano's, 1 kn. en 8 coll. diversen, 5 kn. en 7 coll glaswerk, 14 kn. en 103 coll. 50 vs. verfwaren, 1 vt puimsteen, 3 kn kramerijen, 26 vs. krijt. 15 kn. olie, 17 do. lucifers, 2 do. blikwerk, *Metzendorff, Wilmans, Ruijs en co.*
200 kn. cherry cordial, 200 do. cognac, 5 do. kramerijen, 10 vs. meel, 3020 bladen zink, *E. Moormann en co.*
852 bladen zink, 100 kn. papier, *Busing, Schröder en co.*
611 bladen zink, 7 kn. meubelen, 50 mand. en 195 kn. wijn, 50 kn. cognac, 2 do. schrijfbehoeften, *Plump en co.*
20 vn. bier, 1 kt. schilderijen, *Hagedorn.*
1 kt. diversen, *Musogaes.*
30 kn. kramerijen, leder en geldkisten, *B. Andreas en co.*
1 kt. horologien, 1 do. muzijkwerk, *B. van Leeuwen en co.*
5 kn. glaswerk, *Reiss.*
31 kn. meubelen, 4 do. wijn, 6 do. bier, 2 do. modewaren en kramerijen, *van Ommeren, Rueb en co.*
4 kn. boeken, 37 coll. koopmanschappen, *Order.*
5 kn. aardewerk, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
2 coll. diversen, *Schrën.*
4 kn. wasdoek, 13 coll. zeildoek, 4 piano's, 5 kn. leder, 14 do. manufact., 40 do. kramerijen, 14 do. koopmanschappen, 12 vs. spijkers, 20 do. verf, 8 kn. beschuit, 1 do provisien, *C. Bahre en G. Kinder.*

Van Liverpool per Hamb. bark *Arracan*. gez. Kuhlken, agt. Busing, Schröder en co.

105 coll. manufact., *Agenten.*
775 coll., 1 bl. manufact., 1412 blokk. spiauter, 50 vn. cement, 100 kn. blik, 18 do koper, 7 vn. spijkers, 100 ankers, 20 kettingen, *Martin, Dyce en co.*
56 coll. manufact., *Pitcairn, Syme en co.*
132 coll. manufact., 5 do. ijzerwerk, *Burt, Myrtle en co.*
256 coll. manufact., 5 do. zeildoek, *G. Wilson en co.*
66 kn. koopmanschappen, 50 do. portwijn, 8 assen. 742 blokk. lood en spiauter, *Adam en co.*
278 kn. manufact., 19 do. lampen, *E. Moormann en co.*
4 bn., 2 kn. manufact., 2000 boss. ijzer, *Metzendorff, Wilmans, Ruijs en co.*
10/m. steenen, 40 vn. cement, *W. Cores de Vries.*
61 coll. manufact., 60 md. aardewerk, *Borneo C. Limited.*
159 kn. manufact., 30 vn. diversen, 30 kn. koper, 1 vt. spijkers, 408 stav. ijzer, 4000 ks zeep, *C. Bahre en G. Kinder.*
21 md. aardewerk, 14 coll. ijzerwerk, 10 kn. manufact., 50 pakk. schoppen, 627 stav., 568 platen, 200 boss. ijzer, 50 assen, 50 vn. spijkers, *Hunter, Houghton en co.*
18 coll. manufact., *Engelhard en co.*
20 coll. manufact., *Maclaine, Watson en co.*
1 kt. diversen, *Pandel en Stiehaus.*
8 kn. pleet-, leder- en glaswerk, 389 stav. ijzer, 19 vn glaswerk, 82 coll. ijzerwerk, *Gumprich en Strauss.*
47 coll. manufact., *Morgan, Melbourn en co.*
4 vn. ijzerwerk, 20 kn. koper, *Tolson, Hunt en co.*

Voor Soerabaija.

108 tonn. coaks, 23 kn. koopmanschappen, 231 md. aardewerk, 7 coll. machinerien, 50 ankers, 3263 coll. ijzerwerk, 10 vn. meel.

Van Manila via Soerabaija per Old bark *Oldenburg*, gez. Burge, agt Busing, Schröder en co.

10 kn. sigaren, 3 do. chocolaad, 8 do. beschuit, 1 do. sigaren kokers. *Martin, Dyce en co.*
65 kn. sigaren, *B. van Leeuwen en co.*
203 pic. sapanhout, *Pitcairn, Syme en co.*
598 pakk. touw, 2 kn. sigaren, *Arnold en Zonen.*

Van Nederland per Ned. bark *Nederland en Oranje*, gez. van Ruijven, agt. Dümmler en co.

100 vs. specie, *N. H. M.*
200 keld. genever, 30 kn. bier, 17 md. do. 3503 marm. steenen, 60 led. leggers, 1 kt. schijven, 7 oxh. wijn, 20 roll. zeildoek, 1 kt. blokken, 18 ps. riemen, 65 coll. provisien, 16 do. kramerijen, 8 coll. koek en banket, 1 kt. schilderijen, 1 do. diversen, *Agenten.*
200 vs boter, *Order.*
500 keld. genever *Jacometti en co.*
500 keld. genever, *Cassalette en co*
50 keld. genever, 9 do. manufact., 1 copieer pers, 30 do. bitter, 49 coll. vleesch, 15 kn. papier, 40 led. leggers, *van Ommeren, Rueb en co.*
50 keld. genever, *B. van Leeuwen en co.*
27 kn. diversen, *Pandel en Stiehaus.*
50 led. leggers, *Engelhard en co.*
200 vs. boter, 150 hammen, 75 ps. ger. vleesch, *J. Cezard en co.*
100 vs. boter, *John Pryce en co*
100 vs boter, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
150 vs. boter, *Gebr. Roselje en co.*
1 kt. schrijfbehoeften, 100 vs azijn, 50 do. loodwit, 1 kt. lak, 14 do. spiegels, 5 coll. schilderijen en schrijfbehoeften, *Willem de Jongh.*
25 kn. koper, 6 vs. spijkers, 1 rijtuig, *B. Kopersmit en co.*
25 led. leggers, 10 coll manufact., *E. Moormann en co.*
100 vs. boter, 1 kt handschoenen, 18 bs. kurken, *Schimmelpenninck en co.*
6 vs. boter, *van Riemsdijk.*
8 coll. diversen, 1 do passement, *G. Kolff en co.*
75 kn. wijn, 100 vs. spijkers, *Metzendorff, Wilmans en co.*
4 coll. manufact., *Busing, Schröder en co.*
46 coll. diversen, 10 pakk. bedkoetzen, *Lange en co.*
2 kn kramerijen, *Wm. Specht Grijp.*
4 coll. diversen, *W. Cores de Vries.*
2 kn. wasdoek, 1 do. leder, 3 do. ijzerwerk, 2 do. kramerijen, 2 do. modewaren, 2 do. manufact., *B. Andreas en co*
100 vs. verfwaren, 107 coll. inh. hoeden, petten, lampen, spiegels, schilderijen, zinkwerk, ijzerwerk, lederwerk, eetwaren, modewaren, kramerijen enz., 4 coll. diversen, *Gumprick en Strauss.*
1312 coll. koopmanschappen, ...

Van Singapore, Riouw en Muntok per N. I. stoomb. *Macasser*, gez. Bosch, agt. W. Cores de Vries.

25 kn. opium, *N. H. M.*
6 kn. opium, *J. Arathoon.*
5 kn. opium, *Borneo C. Limited.*
5 kn. opium, *Joakim.*
3 kn. manufact., *Busing, Schröder en co.*
1 kt. specie, 1 do. diversen, *Order*
1 kt. goudgeld, 2 kn. manufact., *Martin, Dyce en co.*
1 bl. manufact., *Said Boeftin.*
1 kt. manufact., *Said Alie Hamid.*
3 coll. diversen, *Tjoe Kaijsiang.*
3 ks. thee, *Woe Kie Haij.*
1 kt. zijden goederen, 20 do. was, *Sech Moh. Basandiet.*
1 kt. goudgeld, *Said Achm. Habsie.*
1 pak chitzen, *Said Abd. Alhabsie.*
14 vs. steenen, *Nahapiet.*
50 ks zeep, *Gasper en co.*
1 kt. specie, *Said Aloewie Badawie.*
1 kt. specie, *Said Moh. Alhadat.*
1 pak chitzen, *Sech Awab Janden.*
7 kalb. ghie, 1 kt. manufact., *Sech Awab Badawie.*
1 kt. diversen, *Tiedeman en van Kerchem.*
197 pakk. papier, *Lim Hoa.*

Van Singkawang per Ned. schip *Stad Schiedam*, gez. Wulp, agt. J. Cezard en co

1080 pic. rotting, 68565 ps. en 10/m. klappers, *Order.*

Uitvoer.

Naar Samarang en Soerabaija per N. I. stoomb. *Oenarang*, gez. van Hulsteijn, agt. Landberg, Bezoet de Bie en co.

50 ks. gedr. katoen, 3 do. sarongs, 10 do. doeken, *Borneo C. Limited.*
1 kt. katoen, 10 kn. siropen, 3 do. laken, *L. Platon en co.*
4 kn. cotonetten, 2 md. bier, 1 kt. lastings, 2 co. slendangs, *E. Moormann en co.*
250/m. sigaren, 10 kn. madapoll., *Joakim.*
10 kn. slaolie, 3 do. peovisien, 1 do. zijden modewaren, 1 do. woll. do. 1 do. kramerijen, 3 kleederkasten, 1 kt. masoeij, *Gumprich en Strauss.*
12 kn. wit katoen, *Tolson, Hunt en co.*
2 kn. cotonetten, *Tauber.*
1 kt emitatie leder, *Zukara en Audineau.*
1 kt. kramerijen, 2 coll. monsters, 2 kn. chemicalien, 4 do. manufact., *B. van Leeuwen en co.*
3 kn. mousselines, *Said Aloewie Segaf.*
1 kt. ginghams, *Said Moh. Aydiet,*
27 kn. koopmanschappen, *Tho Sio.*
1 kt. kantoorbehoeften, 1 kt., 1 pak boeken, *H. M. van Dorp.*
21 kn. koopmanschappen, *Tjie Yoekie.*
1 kt. macaronie, *S. B. van Kleeff en co.*
10 kn. naaigaren, *Tjia Kiokbie*
2 kn. azijn, 50 vs. boter, 1 kt. eau de cologne, 1 do. gedr. vruchten, 2 kn. provisien, 10 md. suiker, 1 kt. broodsuiker, *Jonker en Zuur.*
1 bl. laken, 20 vs. zinkwit, 2 kn rhijnwijn, *Pandel en Stiehaus.*
29 coll was, *Gasper en co.*
100 keld. genever, 100 vs. boter, 1 kt. batik, *A. Bedier.*
20 vs verf, 4 kn. neteldoek, 1 do. schoenen, 1 bl. matten, 3 kn. kantoorbeh., uit entrep. *Adam en co.*
2 kn. sarongs, 1 do. kain pandj, 2 do. chitzen, 1 do. monster, *Thomas en co.*
3 kn. chitzen, 2 bn. garen, *Said Aloewie bin Abd. bin Segaf.*
24 pic. was, 9 kn. mousselines, 1 do. messen, 1 do. kramerijen, *Sech Moh.*
5 coll ijzerwerk, 1 do. confituren, 20 assen, 74 kn. glas, *Hunter, Houghton en co.*
20 kn. gedr. katoen, 3 do. naaigaren, *Burt, Myrtle en co.*
10 kn. salempoeris, *Schimmelpenninck en co.*
15 kn. koopmanschappen, *Oen Kin.*
kn. modewaren, 1 do. buksen, 1 do. lampen, 2 do. batik goederen, *Agenten.*
3 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*
3 bn. laken, 6 kn. kramerijen, 100 keld. genever, 1 pak monster, *B. Andreas en co*
2 kn. knoopen, 1 do. manufact., *Busing, Schröder en co.*
31 kn. koopmanschappen, *Lim Boen.*
28 kn. koopmanschappen, *Tan Hoat.*
47 bn. drills, 8 kn. gedr. katoen, *Maclaine, Watson en co.*
3 kn. Jap. goederen, uit entrep. *C. Bahre en G. Kinder.*
3 paarden, *Morgan, Melbourn en co.*
2

Naar Australie per Zw. schip *Amazone*, gez. Dannberg, agt. Metzendorff, Wilmans, Ruijs en co.

5487 pic. suiker, *Arnold Bik.*
1665 pic. suiker, 23 do. notenmuskaat, 1 do foelie, *Morgan, Melbourn en co.*

Naar Muntok en Palembang per N. I. bark *Kalimaas*, gez. Said Moh. Segaf.

2 kn. papier en schrijfbehoeften, *G. Kolff en co.*
600 pic rijst, 1 kt. sarongs en chitzen, *Gezagvoerder.*
3 kn. ongebl. katoen, 1 do longcloth, *Sech Islam bin Tahier.*

Naar Nederland per Ned. schip *H. Willebrordus*, gez. de Boer, agt van Ommeren, Rueb en co.

325 pic. tin, 80 do. rotting, 2000 do koffij, 4002 do. suiker, *N. H. M.*

Naar Nederland per Ned. bark *Jacobus*, gez. van Loon, agt. Schimmelpenninck en co.

600 pic. tin, 407 do. thee, 50 do. rotting, 4001 do. suiker, *N. H. M,*
2 vn. vleesch, 1 do. erwten, 1 do. boonen, uit entrep. *Batenburg en co.*

Naar Hamburg per Hamb. schip *Joachim Christian*, gez. Holm, agt. Maclaine, Watson en co.

7601 pic. rijst, 143 do. rotting, 3 kn. Jap. goederen, 76 led. leggers, *Metzendorff, Wilmans, Ruijs en co.*

Naar Samarang en Soerabaija per N. I. stoomb. *Palembang*, gez. Kuller, agt. W. Cores de Vries.

1 tromm. regaal, *Meijer qq.*
1 kt. schrijfbehoeften, 1 do. inkt, *H. M. van Dorp.*
50 kn. Jap. was, *Gasper en co.*
1 kt. gedr. doeken, *Adam en co.*
1 kt. etagère voorwerpen, *Martherus.*
1 kt. sarongs, *Tauber.*
1 kt. koeken, *Geerlof.*
2 koekketels, 4 vlampijpen, 1 do. provisien, 1 kleederkast, *Agenten.*
3 kn. chitzen, 2 do. cotonetten, 1 do. roode doeken, 2 do. prints, 1 do. cambrics, 40/m. sigaren. *E. Moormann en co.*
60 kn. opium, 16 zakk. boonen, 12 vn, boonen, 55 do. vleesch, 9 coll, diversen, *Gouvernement.*
5 kn. drills, 12 do. manufact., 1 horologie en gouden munt, 1 pak monster, 1 koffijmolen, *B. van Leeuwen en co.*
1 kt. laken, *van Riet en ter Gouw.*
25 vs. boter, *Cassalette en co.*
2 kn. tabak, *Reynst en Vinju.*

Aangekomen Passagiers te Batavia,

van den 16 tot en met den 18 November 1859.

Met het Ned. Ind. stoomschip Oenarang, kapt. S. van Hulsteijn, de hh. Stavers en Echtg., de Graaff en Echtg., van Munster met twee kinderen, Pereijn en Jasper, Mevr. en Mejufvr. van Hulsteijn, benevens Z. M. troepen van Samarang.

CORRESPONDENTIE.

Op gezag van een *ongeteekenden* brief, waarvan wij den schrijver niet eens kunnen gissen, een bekende en geachte firma dezer plaats te bekladden, is te veel gevergd van de ***Redactie.***

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP TE BATAVIA.